Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
L-serie

2026/537

11.3.2026

AANBEVELING (EU) 2026/537 VAN DE COMMISSIE

van 10 maart 2026

over het ontsluiten van particuliere investeringen in energie-efficiëntie

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 292,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) In haar mededeling van 17 september 2020 over "Een ambitieuzere klimaatdoelstelling voor Europa voor 2030 — Investeren in een klimaatneutrale toekomst voor ons allemaal" (het "klimaatdoelstellingsplan") ([1]) stelt de Commissie voor om de klimaatambitie van de Unie te verhogen door het broeikasgasemissiestreefcijfer voor 2030 op te trekken tot ten minste 55 % onder het niveau van 1990. Het voorstel komt tegemoet aan de toezegging in de mededeling van de Commissie van 11 december 2019 getiteld "De Europese Green Deal" (de "Europese Green Deal") ([2]) om een alomvattend plan voor te stellen om het Uniestreefcijfer voor 2030 op verantwoorde wijze te verhogen tot 55 %. Uit de effectbeoordeling bij het klimaatdoelstellingsplan is gebleken dat, om de aangescherpte klimaatambitie te verwezenlijken, de energie-efficiëntie aanzienlijk moest worden verbeterd ten opzichte van het huidige niveau van 32,5 %.

(2) Richtlijn (EU) 2023/1791 van het Europees Parlement en de Raad ([3]) betreffende energie-efficiëntie ("herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie") is op 10 oktober 2023 in werking getreden en introduceert een bindende EU-doelstelling van 11,7 % vermindering van het primair en finaal energieverbruik tegen 2030, waardoor het ambitieniveau voor 2030 aanzienlijk wordt verhoogd, ook met betrekking tot de financiering van energie-efficiëntie, en waardoor de toepassing van het beginsel "energie-efficiëntie eerst" in beleid, planning, en investeringsbeslissingen, in overeenstemming met de wettelijke voorschriften, daarin wordt versterkt.

(3) Het actieplan voor betaalbare energie ([4]), dat op 26 februari 2025 is aangenomen als onderdeel van de Clean Industrial Deal ([5]), omvat belangrijke maatregelen om de energiekosten voor huishoudens en ondernemingen te verlagen en bij te dragen aan de totstandkoming van een echte energie-unie die zorgt voor concurrentievermogen, veiligheid, decarbonisatie en een rechtvaardige transitie. Het actieplan is gebaseerd op vier pijlers en acht kernacties, waaronder een specifieke actie voor het verhogen van de energie-efficiëntie en het realiseren van energiebesparingen, waarbij de nadruk ligt op de rol van energie-efficiëntie als belangrijke factor voor betaalbare energie, decarbonisatie en het concurrentievermogen van de industrie. Om de energie-efficiëntie te bevorderen, ondersteunt de Europese Commissie marktdeelnemers en financiële instellingen bij het stimuleren van een eengemaakte markt voor energie-efficiëntie.

([1]) Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's — Een ambitieuzere klimaatdoelstelling voor Europa voor 2030: investeren in een klimaatneutrale toekomst voor ons allemaal (COM/2020/562 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=celex:52020DC0562).

([2]) Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's "De Europese Green Deal", COM(2019) 640 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=celex:52019DC0640.

([3]) Richtlijn (EU) 2023/1791 van het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2023 betreffende energie-efficiëntie en tot wijziging van Verordening (EU) 2023/955 (PB L 231 van 20.9.2023, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj).

([4]) Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's "Actieplan voor betaalbare energie — De werkelijke waarde van onze energie-unie ontsluiten om betaalbare, efficiënte en schone energie voor alle Europeanen te waarborgen", COM(2025) 79 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=celex:52025DC0079.

([5]) Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's "De Clean Industrial Deal: Een gezamenlijke routekaart voor concurrentievermogen en decarbonisatie", COM(2025) 85 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?from=EN&uri=CELEX%3A52025DC0085.

(4) In de mededeling van de Commissie van 14 oktober 2020 "Een renovatiegolf voor Europa" ([6]) wordt de gebouwensector aangemerkt als cruciaal voor het behalen van de energie-efficiëntiestreefcijfers voor 2030 en voor het bereiken van klimaatneutraliteit tegen 2050. Dit is te verklaren door de relevantie van gebouwen, die goed zijn voor ongeveer 40 % van het totale energieverbruik en 36 % van de broeikasgasemissies van de Unie.

(5) Richtlijn (EU) 2024/1275 van het Europees Parlementen de Raad ([7]) betreffende de energieprestatie van gebouwen (de "herschikking van de richtlijn energieprestatie van gebouwen) is op 28 mei 2024 in werking getreden en heeft tot doel de energieprestatie van gebouwen structureel te verbeteren, met de nadruk op ondersteuning van de renovatie van de slechtst presterende gebouwen, bestrijding van energiearmoede door voorrang te geven aan kwetsbare huishoudens, en het bereiken van een volledig koolstofvrij gebouwenbestand tegen 2050.

(6) In de mededeling over het REPowerEU-plan van mei 2022 ([8]), gevolgd door de routekaart voor beëindiging van de invoer van Russische energie ([9]) en het voorstel voor een verordening inzake de uitfasering van de invoer van Russisch aardgas en de verbetering van de monitoring van potentiële energieafhankelijkheid ([10]), worden energie-efficiëntie en inspanningen om energie te besparen aangemerkt als belangrijke pijlers van de doelstellingen van de EU op het gebied van energiezekerheid om de afhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen aanzienlijk te verminderen en de energietransitie te versnellen.

(7) In het verslag "World Energy Investment 2025" van het Internationaal Energieagentschap (IEA) ([11]) wordt benadrukt dat de doelstelling om het tempo van de energie-efficiëntieverbeteringen te verdubbelen, meer aanvullende investeringen vereist. Hoewel de investeringen in energie-efficiëntie tussen 2015 en 2022 voortdurend zijn toegenomen, heeft het IEA vastgesteld dat de beleids- en financieringssteun vanaf 2023 werd teruggeschroefd; deze trend is in 2024 bevestigd. Met name in de Europese Unie daalden de investeringen in energie-efficiëntie en elektrificatie met 2 %, voornamelijk als gevolg van verminderde beleidsondersteuning op een bepaalde markt en een vertraging van de verkoop van warmtepompen. Het IEA heeft verklaard dat het huidige jaarlijkse investeringsniveau in energie-efficiëntie en elektrificatie verdrievoudigd moet worden om de energie-efficiëntie twee keer zo snel te verbeteren.

(8) In het verslag van Mario Draghi "A Competitiveness Strategy for Europe" werd herinnerd aan de enorme financieringsbehoeften van de Unie om haar beleidsdoelstellingen te verwezenlijken, namelijk een minimale jaarlijkse extra investering van 750 tot 800 miljard EUR per jaar, en aan de noodzaak om de overheidsfinanciering van de EU doeltreffend in te zetten om particuliere investeringen te stimuleren. Om het mobiliseren van particuliere investeringen te ondersteunen, werd in het verslag-Draghi gewezen op de noodzaak om de kapitaalmarktenunie te voltooien, de financieringscapaciteit van de banksector te vergroten, onder meer door securitisatie nieuw leven in te blazen en de huidige prudentiële regelgeving te evalueren, en de EU-begroting te hervormen om deze doelgerichter en efficiënter te maken en het hefboomeffect van particuliere investeringen te verbeteren.

(9) Het mobiliseren van investeringen in energie-efficiëntie en het bewerkstelligen van aanvullende particuliere financiering via specifieke beleids- en financieringsmaatregelen is immers van cruciaal belang om de lidstaten te helpen de energie-efficiëntiestreefcijfers voor 2030 te halen, op kosteneffectieve wijze klimaatneutraliteit te bereiken tegen 2050, de overgang naar een geïntegreerd energiesysteem dat betaalbare en schone energie voor iedereen biedt te vergemakkelijken, en de druk op de vraag naar energie, en dus op de energieprijzen, te verlagen, terwijl tegelijkertijd het concurrentievermogen en de duurzaamheid van de EU-economie worden versterkt en wordt bijgedragen aan het verminderen van de afhankelijkheid van de EU van energie-invoer.

([6]) Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's "Een renovatiegolf voor Europa: groenere gebouwen, meer banen, hogere levenskwaliteit", COM(2020) 662 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=celex:52020DC0662.

([7]) Richtlijn (EU) 2024/1275 van het Europees Parlement en de Raad van 24 april 2024 betreffende de energieprestatie van gebouwen (PB L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj.

([8]) Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's — REPowerEU-plan, COM(2022) 230 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=COM%3A2022%3A230%3AFIN&qid=1653033742483.

([9]) Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's — Routekaart voor beëindiging van de invoer van Russische energie, COM(2025) 440 final/2, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52025DC0440R%2801%29&qid=1747125158211.

([10]) Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake de uitfasering van de invoer van Russisch aardgas en de verbetering van de monitoring van potentiële energieafhankelijkheid, en tot wijziging van Verordening (EU) 2017/1938, COM(2025) 828 final, 2025/0180(COD), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A52025PC0828&qid=1750669110360.

([11]) IEA-verslag, "World Energy Investment 2025", https://iea.blob.core.windows.net/assets/1c136349-1c31-4201-9ed7-1a7d532e4306/WorldEnergyInvestment2025.pdf.

(10) In artikel 30 van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie ((EU) 2023/1791) wordt erkend dat er voldoende financiële en technische steun moet worden ingezet voor energie-efficiëntiemaatregelen en dat er gerichte beleidsmaatregelen moeten worden ontwikkeld om particuliere investeringen in energie-efficiëntie te mobiliseren.

(11) Financiële instellingen en marktdeelnemers op het gebied van energie-efficiëntie, zoals energiedienstenbedrijven, energiegemeenschappen, energiebedrijven en distributiesysteembeheerders, stadsverwarmings- en -koelingsnetwerken, vastgoedbedrijven, aanbieders van energie-efficiëntie en nettonultechnologieën, moeten een sleutelrol spelen bij het mobiliseren van particuliere investeringen in energie-efficiëntie door de economische voordelen van energie-efficiëntieverbeteringen in termen van energiebesparingen te benutten, en zo de businesscase voor energie-efficiëntie opschalen.

(12) Om de deelname van financiële instellingen te stimuleren en particuliere investeringen voor energie-efficiëntie verder te mobiliseren, heeft de Commissie in 2024 de Europese coalitie voor energie-efficiëntiefinanciering (de "coalitie") opgericht, waarin de EU-lidstaten, financiële instellingen en relevante belanghebbenden als oprichtende leden werden samengebracht om concrete acties vast te stellen ter verbetering van de particuliere financiering voor energie-efficiëntie. De doelstellingen van de coalitie zijn het creëren van een gunstig marktklimaat voor investeringen in energie-efficiëntie en het opschalen van de particuliere financiering die nodig is om de verwezenlijking van de energie- en klimaatdoelstellingen van de EU voor 2030 en 2050 te ondersteunen.

(13) In het gezamenlijk verslag over "Energie-efficiëntiefinanciering in Europa — Een beoordeling van overheidsuitgaven voor energie-efficiëntie en de energieprestatie van gebouwen" ([12]), in overeenstemming met de bepalingen van artikel 30, lid 17, van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie ((EU) 2023/1791) en artikel 9, lid 8, van de herschikking van de richtlijn energieprestatie van gebouwen ((EU) 2024/1275), wordt de huidige stand van zaken en de doeltreffendheid van overheidssteun in Europa voor het aantrekken van aanvullende particuliere investeringen beoordeeld. In het gezamenlijk verslag wordt opgemerkt dat de investeringen die nodig zijn om de energie-efficiëntiestreefcijfers voor 2030 te halen, voor de periode 2021-2030 370 miljard EUR per jaar bedragen en dat het verwachte investeringstekort om de energie-efficiëntiestreefcijfers te halen ongeveer 170 miljard EUR per jaar bedraagt ([13]). De begrotingsmiddelen van de EU voor energie-efficiëntie zijn in het meerjarig financieel kader 2021-2027 met 62 % gestegen ten opzichte van de periode 2014-2020, en met 491 % wanneer rekening wordt gehouden met de bijdrage van NextGenerationEU, van 26,5 tot 156,6 miljard EUR. Het grootste deel van deze stijging is afkomstig van de herstel- en veerkrachtfaciliteit. In het gezamenlijk verslag wordt geconcludeerd dat de begrotingsmiddelen van de EU en de lidstaten voor energie-efficiëntie van fundamenteel belang zijn, hoewel zij slechts een beperkt deel van de investeringsbehoeften vertegenwoordigen, namelijk ongeveer 14,4 %. In het verslag wordt ook geconcludeerd dat de katalyserende werking van overheidsfinanciering volledig en verder moet worden benut door de effectiviteit en efficiëntie van overheidssteun uit de begroting te vergroten, zodat grotere energiebesparingen worden gerealiseerd en meer particulier kapitaal wordt aangetrokken.

(14) Gezien de beperkte beschikbaarheid van overheidsmiddelen moet het gebruik ervan gericht zijn op het vergroten van de businesscase voor energie-efficiëntie en daarmee op het aanpakken van marktfalen dat het mobiliseren van particuliere investeringen in energie-efficiëntie belemmert, waarbij ook aandacht moet worden besteed aan het bieden van ondersteuning aan kwetsbare groepen om de hoge aanloopkosten op te vangen. Bovendien vormt de beperkte standaardisering van investeringen in energie-efficiëntie een belangrijke belemmering voor de ontwikkeling van specifieke financiële aanbiedingen en financieringsinstrumenten voor energie-efficiëntie op grote schaal, waardoor particuliere kapitaalinvesteerders en marktdeelnemers niet worden aangetrokken. Daarom blijft het van cruciaal belang om samenvoeging, projectontwikkelingsbijstand en gemeenschappelijke methodologieën te ondersteunen om investeringen in energie-efficiëntie te ontwikkelen, samen te voegen en te waarderen, teneinde meer particulier kapitaal aan te trekken.

(15) Aangezien met energiearmoede kampende huishoudens niet over eigen middelen beschikken en beperkte toegang hebben tot commerciële leningen, stoten zij op belemmeringen wanneer ze financiering voor investeringen zoeken. Dergelijke huishoudens hebben daarom behoefte aan innovatieve openbare financiële instrumenten met verschillende gemengde financieringsvormen, zodat zij toegang krijgen tot financiering in de vorm van renteloze of laagrentende leningen, kosteloze prestatiegerichte financiering — zoals energieprestatiecontracten en financiering via de energierekening — waarmee huishoudens vooraf financiële steun kunnen krijgen en de investering kunnen terugbetalen naarmate zij besparen op hun energierekening, naast andere innovatieve financieringsvormen. Energiegemeenschappen kunnen ook een rol spelen bij het bundelen van particuliere investeringen in energie-efficiënte oplossingen op een manier die toegankelijker en betaalbaarder is voor burgers, lokale overheden, kmo's en kwetsbare huishoudens.

(16) Maatregelen om de energierekening te verlagen en energiearmoede tegen te gaan, alsook maatregelen om de renovatie van de slechtst presterende gebouwen te ondersteunen en tegemoet te komen aan de behoeften van kwetsbare consumenten, zullen naar verwachting een positieve bijdrage leveren aan de doelstelling van de Commissie om het aanbod van en de toegang tot betaalbare woningen te vergroten.

([12]) Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad over energie-efficiëntiefinanciering in Europa: een beoordeling van overheidsuitgaven voor energie-efficiëntie en de energieprestatie van gebouwen, COM(2026) 118.

([13]) IEA 2024 Energy Efficiency Report, https://iea.blob.core.windows.net/assets/f304f2ba-e9a2-4e6d-b529-fb67cd13f646/EnergyEfficiency2024.pdf, en Bruegel, How to finance the European Union's building decarbonisation plan, source: Policy Brief n° 12/24.pdf.

(17) Met name in de gebouwensector is het waargenomen gemiddelde renovatiepercentage in de EU-lidstaten momenteel te laag (d.w.z. minder dan 1 %) om een tijdige decarbonisatie van het gebouwenbestand te waarborgen. Het ondersteunen van hogere renovatiepercentages en het invoeren van energie-efficiëntiemaatregelen in ondernemingen, onder meer via regelgevende maatregelen, zal particuliere investeerders en marktdeelnemers stimuleren om deel te nemen aan de ontwikkeling van een bloeiende markt voor investeringen in energie-efficiëntie.

(18) Het opschalen van particuliere investeringen in energie-efficiëntie vereist erkenning van de bestaande verschillen tussen de energie-efficiëntiemarkten, financieringspraktijken en regelgevings- en ondersteuningskader van de lidstaten. Aangezien is vastgesteld dat verschillende uitdagingen op nationaal en regionaal niveau verschillende beleidsbenaderingen vereisen, wordt de op Unieniveau opgerichte coalitie aangevuld met speciale nationale hubs in de lidstaten. Het doel is dat elke hub zich richt op een specifieke marktgerichte aanpak om energie-efficiëntie te bewerkstelligen. De nationale hubs van de coalitie moeten het gebruik van financieringsoplossingen op nationaal niveau stimuleren door de juiste belanghebbenden, waaronder overheidsinstanties en financiële instellingen, bijeen te brengen en door de autoriteiten van de lidstaten voortdurend technische ondersteuning te bieden om hen te helpen oplossingen voor energie-efficiëntiefinanciering te ontwikkelen die aansluiten bij hun beleidsdoelstellingen en ambities. Evenzo moet de onderhavige aanbeveling om particuliere investeringen in energie-efficiëntie te ontsluiten, worden afgestemd op de specifieke nationale markten en financieringspraktijken.

(19) In het voorjaar van 2024 heeft de Commissie een Europees burgerpanel over energie-efficiëntie bijeengeroepen, waarin 150 Europese burgers zijn bijeengekomen om de uitdagingen en voordelen van energie-efficiëntie te bespreken die voor hen het meest van belang zijn. Naar aanleiding van hun beraadslagingen hebben de burgers een lijst met concrete aanbevelingen opgesteld die als input kunnen dienen voor toekomstige initiatieven van de Commissie en waarin ze de belangrijke rol van financiële steun voor energie-efficiëntie benadrukken ([14]).

(20) Overeenkomstig artikel 30, lid 10, van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie ((EU) 2023/1791) is de Commissie verplicht om lidstaten en marktdeelnemers richtsnoeren te verstrekken over hoe particuliere investeringen in energie-efficiëntie kunnen worden ontsloten. De richtsnoeren hebben tot doel de lidstaten en marktdeelnemers te helpen bij de ontwikkeling en uitvoering van hun investeringen in energie-efficiëntie, zowel binnen als buiten de verschillende Unieprogramma's, en in de richtsnoeren moeten passende financiële mechanismen en innovatieve financieringsoplossingen worden voorgesteld, met een combinatie van subsidies, financieringsinstrumenten en projectontwikkelingsbijstand, om bestaande initiatieven op te schalen en programma's van de Unie als katalysator te gebruiken om particuliere financiering aan te trekken en te stimuleren.

(21) Deze aanbeveling gaat vergezeld van een gedetailleerde bijlage met voorbeelden van specifieke acties, maatregelen en richtsnoeren voor de uitvoering via de opzet van financieringsregelingen die particuliere investeringen in energie-efficiëntie kunnen ontsluiten,

HEEFT DE VOLGENDE AANBEVELING VASTGESTELD:

De lidstaten en marktdeelnemers moeten:

1. **een langetermijnkader voor overheidsfinanciering ter ondersteuning van energie-efficiëntie vaststellen**, waarbij zij met name gebruikmaken van gespecialiseerde financieringsfaciliteiten van revolverende aard en overheidsgaranties om de toegang tot financiering te verbeteren en risico's van investeringen te beperken. Dit ondersteuningskader moet de basis vormen voor de ontwikkeling van kredietverleningsproducten voor energie-efficiëntie en particuliere financieringsregelingen, en moet gebaseerd zijn op een voorspelbaar regelgevingskader voor energie-efficiëntie dat zorgt voor zichtbaarheid van het beleid op lange termijn en het vertrouwen van investeerders versterkt. In het kader moet ook gebruik worden gemaakt van regelgevende en fiscale prikkels om verbeteringen en investeringen met betrekking tot energie-efficiëntie te stimuleren;

2. **het Nationaal Fonds voor energie-efficiëntie of een vergelijkbare faciliteit oprichten of versterken** op nationaal of regionaal niveau als specifiek instrument om de toegang tot regelingen voor overheidsfinanciering voor energie-efficiëntie te vergemakkelijken, waarbij verschillende financieringsstromen en financieringsinstrumenten in één organisatiestructuur worden ondergebracht. Een dergelijke faciliteit moet de toegang tot financiering vereenvoudigen, een robuuste pijplijn voor investeringen in energie-efficiëntie samenvoegen en het mogelijk maken om meerdere stromen van overheidsfinanciering en particuliere financiering te bundelen in één verrichting. Een dergelijke faciliteit zou onder meer gerichte financieringsprogramma's, overheidsgaranties, financieringsinstrumenten, technische bijstand, kredietbundeling voor securitisatiedoeleinden en forfaiterings- en factoringregelingen kunnen inzetten en bijdragen tot de vereenvoudiging van processen, regels en methodologieën op het gebied van energie-efficiëntie, alsook tot een betere zichtbaarheid en bekendheid van zowel financiële steunregelingen als financiële stimulansen voor energie-efficiëntie. Daarnaast moeten de lidstaten:

   — de stand van zaken met betrekking tot de regelingen voor energie-efficiëntiefinanciering in hun land beoordelen, en

   — de kapitalisatie bepalen van het nationaal fonds voor energie-efficiëntie dat wordt ingesteld of versterkt;

([14]) Definitieve aanbevelingen, Europees burgerpanel over energie-efficiëntie, https://citizens.ec.europa.eu/document/download/52a3608d-662c-4b0e-b463-684a9dbef302_nl?filename=Final%20recommendations%20European%20Citizens`%20Panel%20on%20Energy%20Efficiency.pdf.

3. **op de lange termijn gerichte financieringsinstrumenten en gemengde financieringsoplossingen opschalen.** De lidstaten moeten het bestaande nationale financieringskader herzien om gemengde financieringsoplossingen tot stand te brengen en te gebruiken waarbij leningen met een lage of nulrente en overheidsgaranties in één verrichting worden gebundeld met verschillende soorten subsidies — rente- en garantiekostenvergoedingen, kapitaalkortingen, subsidies voor technische bijstand die samen de ontwikkeling van particuliere financieringsaanbiedingen, financiële producten en innovatieve financieringsinstrumenten kunnen ondersteunen. Daarnaast moeten de lidstaten:

   — de gebundelde subsidieondersteuning aanpassen om de risico's en belemmeringen voor toegang tot financiering te verminderen;

   — de revolverende aard van financiële instrumenten voor energie-efficiëntie benutten met een gebundelde subsidiecomponent;

   — de ontwikkeling van specifieke financiële vehikels voor energie-efficiëntie ondersteunen, en

   — het gebruik maximaliseren van EU-begrotingsmiddelen en -programma's om op grote schaal financieringsinstrumenten in te zetten;

4. **faciliteiten voor projectontwikkelingsbijstand inzetten en de ontwikkeling van "aankoopgroeperingen" van energie-efficiëntieprojecten ondersteunen.** Dit omvat éénloketsystemen die burgers en ondernemingen helpen bij het ontwikkelen en samenvoegen van energie-efficiëntie-investeringsprojecten, super-ESCO's (energiedienstenbedrijven), energiegemeenschappen, faciliteiten voor projectontwikkelingsbijstand en andere projectontwikkelaars. De aankoopgroeperingen moeten worden ondersteund om een kritieke omvang te bereiken met als doel een robuuste pijplijn van financierbare investeringen tot stand te brengen. De lidstaten worden aangemoedigd gebruik te maken van EU-steun, bijvoorbeeld via de Europese faciliteit voor bijstand aan lokale energieprojecten (Elena), om nationale of regionale faciliteiten voor technische bijstand en projectontwikkelingsbijstand op te zetten;

5. **proactief deelnemen aan de Europese coalitie voor energie-efficiëntiefinanciering om een nauwere en effectieve samenwerking met financiële instellingen te bevorderen.** Dit omvat de ontwikkeling van nationale hubs en de vaststelling van hun mandaten en werkprogramma's. Daarnaast moeten de lidstaten:

   — partnerschappen aangaan om handelsbanken te ondersteunen bij het beter benutten van de financiële voordelen van investeringen in energie-efficiëntie, en

   — financiële instellingen ondersteunen en stimuleren om klantvriendelijke opties voor energie-efficiëntiefinanciering aan te bieden;

6. **fiscale prikkels optimaal toepassen om particuliere investeringen in energie-efficiëntie te mobiliseren.** Belangrijke prioriteiten zijn het afschaffen van fiscale maatregelen en subsidies die investeringen in energie-efficiëntieverbeteringen ontmoedigen, zoals maatregelen die fossiele brandstoffen en energie-inefficiënte technologieën in stand houden, en het vermijden van fiscale maatregelen die de economische nevenvoordelen van energie-efficiëntieverbeteringen met hogere fiscale lasten belasten. Daarnaast moeten de lidstaten positieve fiscale prikkels en belastingmaatregelen invoeren om investeringen in energie-efficiëntie te mobiliseren;

7. **de ontwikkeling en acceptatie van kredietverleningsproducten voor energie-efficiëntie en particuliere financiering via kredietovereenkomsten bevorderen.** Dit omvat energie-efficiëntiehypotheken en renovatieleningen, met inbegrip van het gebruik van overheidsgaranties, andere risicobeperkende maatregelen, fiscale prikkels, versterking van de rol van de retailbanksector en waardering van energiebesparingen bij kredietwaardigheidsbeoordelingen. In overeenstemming met de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie ((EU) 2023/1791) moet worden gezorgd dat kredietverleningsproducten voor energie-efficiëntie op grote schaal en op niet-discriminerende wijze door financiële instellingen worden aangeboden — wat betekent dat zij worden gepromoot ten opzichte van traditionele financiële producten wanneer dit in het belang is van potentiële klanten — en dat zij zichtbaar en toegankelijk zijn voor consumenten, onder meer via ondersteuning door derden en overheidsinstanties. Daarnaast moeten de lidstaten:

   — verenigingen van mede-eigenaren in staat stellen gezamenlijk leningen aan te gaan om investeringen in energie-efficiëntie te financieren, en

   — technische bijstand en advies bieden aan financiële instellingen om de nodige capaciteit op te bouwen zodat leningsfunctionarissen kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie op de markt kunnen brengen.

   Marktdeelnemers moeten:

   — kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie ontwikkelen en op de markt brengen, en

   — klantvriendelijke financierings- en kredietverleningsoplossingen voor energie-efficiëntie aanbieden in overeenstemming met artikel 30 van de richtlijn energie-efficiëntie;

8. **het nodige regelgevingskader tot stand brengen en de ontwikkeling van innovatieve financieringsregelingen ondersteunen.** Regelingen zoals financiering via de voorheffing en financiering via de energierekening, door bevoegde autoriteiten in staat te stellen belastingen en andere heffingen te gebruiken als schuldaflossinginstrumenten, door energieleveranciers en -distributeurs te betrekken bij de financiering van energie-efficiëntiemaatregelen en schuldaflossing via de energierekening mogelijk te maken. En door het mogelijk te maken dat de schuld aan een onroerend goed wordt gekoppeld en samen met het eigendom van het onroerend goed wordt overgedragen. De lidstaten moeten meer in het bijzonder:

   — beoordelen of het nationale kader de ontwikkeling van financieringsregelingen via de energierekening of via de voorheffing mogelijk maakt;

   — het recht van energienutsbedrijven vaststellen om financiering voor energie-efficiëntie te verstrekken;

   — procedures vaststellen om terugbetalingen via onroerende voorheffing en overdracht van schulden samen met eigendom te waarborgen;

   — zorgen voor voldoende kasstroom bij uitvoerende instanties (bv. nutsbedrijven, ESCO's) en/of nationale of lokale garantie- en steunfondsen opzetten om schaalvoordelen te realiseren.

   Marktdeelnemers moeten:

   — financieringsregelingen voor energie-efficiëntie via de energierekening ontwikkelen en op de markt brengen, door samenwerking tussen energienutsbedrijven en energiedienstenbedrijven te bevorderen;

9. **belemmeringen wegnemen en energie-efficiëntiefinanciering opschalen via dienstenovereenkomsten en een markt voor energiediensten bevorderen.** Voorbeelden hiervan zijn het ondersteunen van verbeteringen op het gebied van energie-efficiëntie via operationele uitgaven, het wegnemen van administratieve knelpunten en belemmeringen voor de ontwikkeling van de ESCO-markt, het benutten van het bewezen potentieel van prestatiegerichte instrumenten zoals energieprestatiecontracten en andere innovatieve oplossingen voor energiediensten. De lidstaten en marktdeelnemers moeten:

   — gebruikmaken van EU- en nationale overheidsbegrotingssteun om de ESCO-markt te ontwikkelen, door financiering voor ESCO's en special purpose vehicles voor energie-efficiëntie te vergemakkelijken;

   — de rol van ESCO's en nieuwe contractvormen, zoals energie-efficiëntie als een dienst en energieprestatiecontracten, bevorderen als pijler van het nationale energie-efficiëntiebeleid;

   — de actualisering van wetgevingskaders en openbare aanbestedingen bevorderen om ESCO-financiering en energieprestatiecontracten expliciet te erkennen en te vergemakkelijken, en

   — de invoering van geavanceerde meetinfrastructuur ondersteunen waarmee energiestromen en besparingen automatisch kunnen worden gemonitord.

   Marktdeelnemers moeten:

   — gebruikmaken van overheidssteun en de eengemaakte EU-markt om een dynamische markt voor energie-efficiëntie als dienst te bevorderen, ook over de interne EU-grenzen heen, en

   — partnerschappen ontwikkelen tussen technologieleveranciers, energiedistributeurs, energiedienstverleners en financiële instellingen;

10. **langetermijn-overheidsgaranties en andere risicobeperkingsinstrumenten inzetten die de toegang tot particuliere financiering voor energie-efficiëntie kunnen vergroten.** Deze zijn essentieel om de businesscase voor energie-efficiëntie te verbeteren door het totale investeringsrisico te verminderen, door kredietverbeteringssteun te verlenen om de toegang tot financiering voor specifieke markten en bevolkingsgroepen te vergroten en door concurrerendere rentetarieven te ondersteunen. Daarnaast moeten de lidstaten landspecifieke risico's en problemen bij de toegang tot financiering voor marktdeelnemers in kaart brengen;

11. **herfinancieringsmogelijkheden bevorderen en de ontwikkeling van een secundaire markt voor energie-efficiëntie stimuleren** met particuliere financiële instellingen. Dergelijke faciliteiten kunnen forfaiterings- en factoringregelingen voor energieprestatiecontracten van ESCO's ondersteunen, vorderingen op het gebied van energie-efficiëntie van verschillende kredietverstrekkers bundelen voor securitisatiedoeleinden en de oprichting van super-ESCO's of soortgelijke structuren die tussen ESCO's en institutionele beleggers bemiddelen, vergemakkelijken. De lidstaten en marktdeelnemers moeten daarnaast:

   — de ontwikkeling van de markt voor groene obligaties in hun nationale context stimuleren, en

— een specifieke dialoog met financiële instellingen tot stand brengen en versterken over de ontwikkeling van een secundaire markt voor energie-efficiëntie, en

— de oprichting van speciale herfinancieringsfaciliteiten voor energie-efficiëntie ondersteunen;

12. **gegevensverzameling over energie-efficiëntie verbeteren.** Dit omvat gegevens over de financiële prestaties van investeringen in energie-efficiëntie, en gegevens om maatregelen te ondersteunen voor het monitoren en verifiëren van energiebesparingen. De lidstaten en marktdeelnemers moeten ondersteuning bieden voor het ontwikkelen, harmoniseren, standaardiseren en vereenvoudigen van methodologieën voor projectbeoordeling, met inbegrip van de waardering van niet-energetische voordelen en de maatregelen voor monitoring en verificatie van energiebesparingen, wat essentieel is om het vertrouwen en de zekerheid van investeerders te vergroten en de monetaire waarde van energiebesparingen als verhandelbaar goed te waarborgen.

Bij de uitvoering van deze aanbeveling moeten de lidstaten en marktdeelnemers naar behoren rekening houden met de bijlage bij deze aanbeveling, die gedetailleerde richtsnoeren bevat voor specifieke beleids- en financieringsmaatregelen om particuliere investeringen in energie-efficiëntie te mobiliseren, met inbegrip van specifieke aanbevolen acties, een gemotiveerde achtergrond en voorbeelden van succesvolle toepassingen.

Gedaan te Brussel, 10 maart 2026.

Voor de Commissie
Dan JØRGENSEN
Lid van de Commissie

BIJLAGE

1. **INLEIDING**

Deze bijlage bij de aanbeveling van de Commissie over het ontsluiten van particuliere investeringen in energie-efficiëntie (de "aanbeveling") bevat details over specifieke beleids- en financieringsmaatregelen om particuliere investeringen in energie-efficiëntie te mobiliseren. In de bijlage worden de belangrijkste stappen genoemd en worden voorbeelden van succesvolle gevallen gegeven om de lidstaten te ondersteunen bij het opzetten van concrete acties en financieringsregelingen.

Deze maatregelen zijn onderverdeeld in twee delen, overeenkomstig de twee onderling verbonden drijfveren om particuliere investeringen te ontsluiten:

1) de vraag naar investeringen in energie-efficiëntie stimuleren en samenvoegen;

2) het aanbod van financieringsmogelijkheden voor energie-efficiëntie verbeteren, risico's van investeringen beperken en herfinancieringsmogelijkheden creëren.

Het eerste deel heeft betrekking op aanbevelingen 2 tot en met 6 van de hoofdtekst en het tweede deel heeft betrekking op aanbevelingen 7 tot en met 12. De **eerste aanbeveling** over het vaststellen van een langetermijnkader voor overheidsfinanciering ter ondersteuning van energie-efficiëntie is een eerste vereiste voor de ontwikkeling van aanvullende maatregelen die particuliere investeringen verder kunnen mobiliseren en, in het algemeen, de businesscase voor energie-efficiëntie kunnen versterken.

Gezien de bestaande verschillen tussen de lidstaten op het gebied van regelgeving en governance en hun uiteenlopende financieringspraktijken voor energie-efficiëntie en de ontwikkeling van het aanbod van particuliere financiering voor energie-efficiëntie, moeten de aanbevelingen in deze bijlage worden afgestemd op het specifieke nationale en regionale kader voor energie-efficiëntie en governance van elke lidstaat.

Voor de ontwikkeling van de aanbeveling en als onderdeel van het bijbehorende gezamenlijk verslag over energie-efficiëntiefinanciering in Europa — een evaluatie van de overheidsuitgaven voor energie-efficiëntie — heeft de Commissie, met de steun van de nationale autoriteiten, meer dan vierhonderd overheidsfinancieringsregelingen ter ondersteuning van investeringen in energie-efficiëntie in de 27 EU-lidstaten in kaart gebracht en beoordeeld, met inbegrip van door de EU medegefinancierde regelingen ([1]). Volgens het gezamenlijk verslag maken de lidstaten voornamelijk gebruik van niet-terugbetaalbare financieringsregelingen om energie-efficiëntie te ondersteunen. Alternatieve oplossingen die gericht zijn op terugbetaalbare financieringsregelingen die particuliere investeringen beter kunnen aantrekken, komen minder vaak voor. In het gezamenlijk verslag wordt opgemerkt dat de jaarlijkse investeringen die nodig zijn om de energie-efficiëntiestreefcijfers voor 2030 te halen, voor de periode 2021-2030 370 miljard EUR per jaar bedragen en dat het verwachte investeringstekort om de energie-efficiëntiestreefcijfers te halen ongeveer 170 miljard EUR per jaar bedraagt. Dit moet verband houden met het feit dat de Europese begrotingsmiddelen voor energie-efficiëntie in het meerjarig financieel kader 2021-2027 met 491 % zijn gestegen ten opzichte van de periode 2014-2020, d.w.z. van 26,5 tot 156,6 miljard EUR, waarbij het grootste deel van deze stijging afkomstig is van de herstel- en veerkrachtfaciliteit. In het verslag wordt geconcludeerd dat de begrotingsmiddelen voor energie-efficiëntie van de EU en de lidstaten van fundamenteel belang zijn, maar slechts een beperkt deel (14,4 %) van de investeringskloof kunnen dekken. Daarom moet de katalyserende werking van overheidsfinanciering ten volle worden benut door de doeltreffendheid en efficiëntie ervan te vergroten, teneinde grotere energiebesparingen te realiseren en meer particulier kapitaal aan te trekken.

2. **DE VRAAG NAAR INVESTERINGEN IN ENERGIE-EFFICIËNTIE ACTIVEREN EN SAMENVOEGEN**

Het activeren en samenvoegen van de vraag naar investeringen is een essentiële stap om particuliere financiering voor investeringen in energie-efficiëntie te mobiliseren. Het is daarom noodzakelijk om robuuste investeringspijplijnen te ontwikkelen en de vraag naar energie-efficiëntie te stimuleren om dergelijke instrumenten aantrekkelijker te maken voor particuliere investeerders. De EU-lidstaten spelen een belangrijke rol bij het activeren en samenvoegen van de vraag naar investeringen in energie-efficiëntie. Het onderstaande hoofdstuk heeft betrekking op aanbevelingen 2 tot en met 6 van de hoofdtekst.

2.1. **Aanbeveling 2: het Nationaal Fonds voor energie-efficiëntie of een vergelijkbare faciliteit oprichten of versterken**

Het samenvoegen van verschillende financieringsstromen en technische en financiële bijstand in een Nationaal Fonds voor energie-efficiëntie of een vergelijkbare faciliteit, zoals nationale ontwikkelingsbanken, is van cruciaal belang om de uitvoering van energie-efficiëntiemaatregelen te ondersteunen en de bijdragen van de lidstaten aan de energie-efficiëntiestreefcijfers van de EU voor 2030 te realiseren. Een dergelijk fonds kan bijdragen aan het verbeteren van de nationale coördinatie en gecentraliseerde financiële steun, het bundelen van expertise op het gebied van energie-efficiëntiefinanciering, het faciliteren van verschillende gemengde financieringsregelingen en bronnen van overheidssteun en het beter samenvoegen van de investeringspijplijnen, door de regels inzake subsidiabiliteit, monitoring en verificatie op elkaar af te stemmen.

([1]) Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad over energie-efficiëntiefinanciering in Europa: een beoordeling van overheidsuitgaven voor energie-efficiëntie en de energieprestatie van gebouwen, COM(2026) 118.

De rol van het Nationaal Fonds voor energie-efficiëntie bij het bijdragen aan de energie-efficiëntiestreefcijfers van de EU is vastgelegd in artikel 30 van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie ([2]). Artikel 30 van de richtlijn energie-efficiëntie voorziet ook in de mogelijkheid om aan een aantal energie-efficiëntievereisten te voldoen door middel van een financiële bijdrage aan het Nationaal Fonds voor energie-efficiëntie ([3]).

In 2024 beschikten 16 van de 27 lidstaten over een nationaal fonds voor energie-efficiëntie of een vergelijkbare entiteit ([4]). Deze nationale financieringsfaciliteiten lopen echter sterk uiteen wat betreft financieringsvolume en soort financieringssteun, en veel ervan lijken inactief of onderbenut.

De oprichting of herlancering van een nationaal fonds voor energie-efficiëntie, of een vergelijkbaar fonds, is een belangrijke stap om het nationale financieringskader te verbeteren en particuliere investeringen in energie-efficiëntie mogelijk te maken. Een dergelijke specifieke entiteit kan de coördinatie en samenvoeging van financieringsinstrumenten en -mechanismen verbeteren door overheidsmiddelen te bundelen en gemengde financieringsoplossingen in te zetten, waarbij gebruik wordt gemaakt van een bundeling van subsidies en leningen voor specifieke investeringen. Bovendien kan een dergelijk fonds, door technische en financiële expertise samen te voegen, technische bijstand verlenen aan grootschalige energie-efficiëntieprojecten en innovatieve financieringsoplossingen voor energie-efficiëntie testen.

Een belangrijke belemmering voor het inzetten van gemengde financiering voor energie-efficiëntie is het gebrek aan coördinatie tussen subsidieprogramma's en financieringsinstrumenten zoals gunstige leningen, overheidsgaranties of andere risicobeperkende oplossingen. Subsidies verdringen vaak andere financieringsinstrumenten, met name wanneer de grenzen tussen niet-terugbetaalbare en terugbetaalbare ondersteuningsmechanismen niet duidelijk zijn afgebakend. Het bundelen van middelen en expertise in één nieuwe of reeds bestaande entiteit op nationaal niveau kan zorgen voor een betere coördinatie tussen verschillende financieringsstromen, onder meer door het harmoniseren van regels en procedures voor het beoordelen van de subsidiabiliteit van maatregelen, voor de monitoring en voor verificatie van de gerealiseerde energiebesparingen. In veel gevallen kan het verbeteren en vereenvoudigen van de nationale ondersteuningskaders voor investeringen in energie-efficiëntie de transactiekosten verlagen, de transparantie vergroten en langetermijnzichtbaarheid bieden voor belanghebbenden uit de sector en financiële instellingen op de nationale markt voor energie-efficiëntie, waardoor de businesscase voor energie-efficiëntie aantrekkelijker wordt.

Bovendien kan het bundelen van expertise op het gebied van energie-efficiëntiefinanciering in een nationaal fonds voor energie-efficiëntie leiden tot een betere coördinatie van de gegevensverzameling over investeringen in energie-efficiëntie en tot een betere samenwerking met particuliere financiële instellingen. Het kan ook gerichte feedback verschaffen aan nationale en Europese beleidsmakers over het opvoeren van investeringen in energie-efficiëntie. De rol van het Nationaal Fonds voor energie-efficiëntie op het gebied van coördinatie en informatievergaring gaat gepaard met het bevorderen van partnerschappen op nationaal niveau tussen overheidsinstanties, financiële instellingen en de energie-efficiëntiesector om overheidsstimulansen en steunregelingen beter af te stemmen op particuliere financieringsoplossingen. Dergelijke partnerschappen kunnen ook plaatsvinden in het kader van de nationale hubs die zijn opgericht binnen de Europese coalitie voor energie-efficiëntiefinanciering ([5]).

Tegen deze achtergrond zijn de belangrijkste maatregelen ter ondersteuning van de samenvoeging van financieringsstromen en financiële expertise op het gebied van energie-efficiëntie:

— **beoordelen wat de stand van zaken is met betrekking tot de regelingen voor energie-efficiëntiefinanciering** in het land, om vast te stellen of een grotere samenvoeging van financieringsmiddelen en een betere coördinatie van overheidsfinanciering de transactiekosten kunnen verlagen en tegelijkertijd de aantrekkelijkheid en zichtbaarheid van investeringen in energie-efficiëntie voor particuliere investeerders kunnen vergroten;

([2]) Een Nationaal Fonds voor energie-efficiëntie, zoals vastgesteld in artikel 30, lid 12, van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie, wordt gedefinieerd als de entiteit die de nationale uitvoering van energie-efficiëntiemaatregelen ondersteunt en zorgt voor de verwezenlijking van de nationale bijdrage aan de energie-efficiëntiestreefcijfers van de EU voor 2030.

([3]) Voor meer informatie over hoe lidstaten gebruik kunnen maken van de optie van een financiële bijdrage, zie de aanbeveling van de Commissie van 12 december 2023 over de omzetting van artikel 30 over nationale energie-efficiëntiefondsen, financiering en technische ondersteuning van Richtlijn (EU) 2023/1791 betreffende energie-efficiëntie (herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie) (PB C, C/2023/1553, 19.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1553/oj) (C/2023/1553), met nadere informatie over beleidsopties voor het opzetten van nationale energie-efficiëntiefondsen en over de mogelijkheden van een financiële bijdrage aan het Nationaal Fonds voor energie-efficiëntie om een deel van de energie-efficiëntieverplichtingen te vervullen.

([4]) De 16 lidstaten die een nationaal fonds voor energie-efficiëntie of een vergelijkbare entiteit hebben opgericht, zijn Bulgarije, Tsjechië, Duitsland, Spanje, Kroatië, Italië, Ierland, Cyprus, Letland, Litouwen, Malta, Nederland, Portugal, Roemenië, Slovenië en Slowakije.

([5]) De Europese coalitie voor energie-efficiëntiefinanciering is een initiatief van de Commissie dat EU-landen, financiële instellingen en relevante belanghebbenden samenbrengt om acties vast te stellen om de particuliere financiering voor energie-efficiëntie concreet te verbeteren. Voor meer informatie: https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/financing/european-energy-efficiency-financing-coalition_en.

— **oprichten van een nationaal fonds voor energie-efficiëntie of een vergelijkbare entiteit of het bestaande fonds versterken.** Het fonds moet een duidelijk mandaat krijgen om energie-efficiëntiefinanciering in verschillende sectoren te mobiliseren, onder meer voor de renovatie van het bestaande woningbestand en de herbestemming van gebouwen voor energie-efficiënte huisvestingsprojecten. Dit kan worden bereikt door een speciale structuur op te zetten met een specifiek mandaat om investeringen in energie-efficiëntie te mobiliseren, binnen of buiten bestaande instanties die kapitaalinvesteringen bevorderen, voor het beheer van EU- en nationale overheidssteun voor energie-efficiëntie. De lidstaten moeten ervoor zorgen dat de structuur over de nodige deskundigheid beschikt om haar mandaat doeltreffend uit te voeren;

— **vaststellen van de kapitalisatie van het Nationaal Fonds voor energie-efficiëntie** en dit fonds belasten met de financiering van op de lange termijn gerichte nationale energie-efficiëntieprogramma's; de ontwikkeling van gemengde financieringsoplossingen, en het verlenen van technische bijstand voor energie-efficiëntiefinanciering. Het fonds kan op verschillende manieren worden gekapitaliseerd, onder meer via overheidsbegrotingen en nationale of Europese steunprogramma's; vorderingen uit hoofde van de op de lange termijn gerichte financieringsinstrumenten voor energie-efficiëntie ervan; inkomsten uit veilingen van energiebesparingscertificaten in het kader van nationale regelingen voor energie-efficiëntieverplichtingen; emissierechten in het kader van het EU-emissiehandelssysteem; handel in witte certificaten, of het aantrekken van particuliere financiering op kapitaalmarkten, zoals het overdragen van energiebesparingsvorderingen aan institutionele beleggers die actief zijn op de secundaire markt;

— **versterken van de rol van het Nationaal Fonds voor energie-efficiëntie of een vergelijkbare entiteit** bij het verlenen van technische bijstand voor grootschalige investeringsprojecten; verzamelen van gegevens; beoordelen van de ontwikkeling van de markt voor energie-efficiëntie en investeringen, en verstrekken van deskundig advies over financieringsinstrumenten, innovatieve financieringsoplossingen en -beleid, onder meer via de nationale hubs van de Europese coalitie voor energie-efficiëntiefinanciering.

Succesvolle voorbeelden van nationale energie-efficiëntiefondsen zijn onder meer Altum ([6]) in Letland, dat financiering en expertise op het gebied van energie-efficiëntie samenvoegt binnen een bestaande nationale faciliteit, en het Spaanse Nationaal Fonds voor energie-efficiëntie ([7]), dat is opgericht om te voldoen aan nationale energiebesparingsverplichtingen en tegelijkertijd zijn activiteiten uit te breiden.

2.2. **Aanbeveling 3: Op de lange termijn gerichte financieringsinstrumenten en gemengde financieringsoplossingen opschalen**

In het kader van het verslag over energie-efficiëntiefinanciering in Europa heeft de Commissie onderzoek gedaan naar het niveau van energie-efficiëntiefinanciering in de 27 EU-lidstaten en bestaande energie-efficiëntiefinancieringsregelingen geëvalueerd, zowel op EU- als op nationaal niveau. Van de 426 regelingen voor energie-efficiëntiefinanciering die in de periode 2014-2024 in de 27 EU-lidstaten zijn geïdentificeerd, maakte slechts 25 % gebruik van financieringsinstrumenten, waaronder gemengde financieringssteun waarbij subsidies en leningen in één verrichting werden gebundeld. De overige 75 % betrof niet-terugbetaalbare regelingen, zoals subsidies en heffingskortingen. In slechts een beperkt aantal lidstaten waren financieringsinstrumenten en gemengde financieringsoplossingen goed voor meer dan 30 % van de overheidssteun voor energie-efficiëntie.

Hoewel op subsidies gebaseerde regelingen, heffingskortingen en andere vormen van niet-terugbetaalbare subsidies de mobilisatie van particuliere investeringen niet noodzakelijkerwijs verhinderen, hebben ze vaak een lagere hefboomwerking en een hogere subsidie-intensiteit dan financieringsinstrumenten en gemengde financieringsoplossingen. Dit kan ertoe leiden dat particulier kapitaal uit de financiering van energie-efficiëntie wordt verdrongen. Bovendien kunnen subsidieprogramma's die sterk afhankelijk zijn van de begrotingscapaciteit van de lidstaten en bijdragen uit de EU-begroting leiden tot een "stop-and-go"-benadering, waardoor de ontwikkeling van een bloeiende markt voor energie-efficiëntie wordt belemmerd. Bovendien zorgen subsidieprogramma's en heffingskortingen, in tegenstelling tot financiële instrumenten en gemengde financieringsoplossingen, niet voor een hefboomeffect op de kapitaalmarkten en de deelname van particuliere investeerders, maar zijn ze vaak uitsluitend afhankelijk van particuliere medefinanciering uit de eigen middelen en

([6]) Altum, een Letse staatsonderneming die ondernemingen en huishoudens toegang biedt tot financiële middelen via leningen, garanties en investeringen in durfkapitaalfondsen. De financiering voor de uitvoering van staatssteunprogramma's omvat EU-middelen maar ook nationale overheidsfinanciering en financiering die Altum heeft aangetrokken bij internationale instellingen en op kapitaalmarkten. Altum speelt een cruciale rol bij het ondersteunen van investeringen in energie-efficiëntie door financieringssteun voor particulieren en ondernemingen samen te voegen, waarbij zowel energie-efficiëntie in gebouwen als in de industrie aan de orde komt, met gebundelde steun bestaande uit subsidieprogramma's, gunstige leningen, overheidsgaranties en technische bijstand. Voor meer informatie: https://www.altum.lv/en/.

([7]) Het Spaanse Nationaal Fonds voor energie-efficiëntie (FNEE) financiert nationale initiatieven op het gebied van energie-efficiëntie, in overeenstemming met artikel 30 van de richtlijn energie-efficiëntie. Het FNEE werd in 2014 opgericht en wordt beheerd door het Instituut voor energiediversificatie en -besparing (IDAE) namens het ministerie van Ecologische Transitie en Demografische Uitdaging. Het FNEE biedt economische en financiële ondersteuning, technische bijstand, opleiding en informatie met als doel de energie-efficiëntie in verschillende sectoren te verhogen en hun bijdrage aan de nationale doelstelling voor energiebesparing overeenkomstig artikel 8 van de richtlijn energie-efficiëntie te vergroten. Het FNEE maakt deel uit van het Spaanse nationale systeem voor energie-efficiëntieverplichtingen, waarbij aan verplichtingen gebonden partijen (gas- en elektriciteitsbedrijven, groothandelaren in aardolieproducten en groothandelaren in vloeibaar petroleumgas) jaarlijkse nationale energiebesparingsverplichtingen worden opgelegd. Om aan deze verplichtingen te voldoen, moeten de aan verplichtingen gebonden partijen een minimale jaarlijkse financiële bijdrage leveren aan het FNEE. De overige verplichtingen kunnen worden nagekomen door middel van het vrijwillig aankopen van energiebesparingscertificaten of door een extra financiële bijdrage aan het fonds. Voor meer informatie: https://www.idae.es/ayudas-y-financiacion/fondo-nacional-de-eficiencia-energetica.

besparingen van de begunstigden van de subsidies. Het feit dat de financiering niet hoeft te worden terugbetaald, vormt paradoxaal genoeg een belemmering voor degenen die niet over voldoende eigen middelen beschikken om de vereiste medefinanciering te dekken of, in het geval van heffingskortingen, niet over een voldoende hoog belastbaar inkomen beschikken om van de regeling te kunnen profiteren. Dit kan regressieve gevolgen hebben voor het begrotingsbeleid, waarbij de toegang tot overheidssubsidies toeneemt naarmate het belastbaar inkomen stijgt.

Tegelijkertijd worden investeringen in energie-efficiëntie vaak belemmerd door hoge risico's en moeilijke toegang tot financiering. Dit kan het geval zijn voor bepaalde marktsegmenten, zoals huishoudens met een laag inkomen, appartementsgebouwen of kmo's, of bij ambitieuzere investeringen in energiebesparing of de invoering van nieuwe technologieën. Subsidies gebundeld met leningen en andere risicobeperkende maatregelen, zoals overheidsgaranties, kunnen de risico's verminderen.

Om meer particulier kapitaal aan te trekken voor energie-efficiëntie en tegelijkertijd brede toegang tot financiële steun op lange termijn te waarborgen, moeten de lidstaten daarom **financieringsinstrumenten op grote schaal inzetten, met name grootschalige gemengde financieringsregelingen waarin subsidies en financieringsinstrumenten, waaronder leningen en overheidsgaranties, worden gebundeld**. Dit kan worden bereikt door op de lange termijn gerichte nationale financieringsinstrumenten voor energie-efficiëntie in te voeren die financieringsmogelijkheden op de lange termijn bieden, onder meer door revolverende fondsen in te stellen en subsidies aan te passen aan de behoeften van de beoogde begunstigden.

Door op grote schaal op de lange termijn gerichte financieringsinstrumenten in te voeren, wordt ook samenwerking met marktdeelnemers — financiële instellingen, energiedienstenbedrijven, externe financiers en projectontwikkelaars — mogelijk, waardoor een stabiel en langetermijnperspectief ontstaat voor een optimale combinatie van publieke en particuliere bijdragen. Deze instrumenten moeten beschikbaar zijn voor verschillende sectoren en kunnen functioneren als revolverende fondsen, die regelmatig worden geherfinancierd met overheidsmiddelen.

Deze instrumenten moeten ook worden gebundeld met gerichte technische bijstand, om specifieke financiële vehikels voor energie-efficiëntie te ontwikkelen, waarbij gebruik wordt gemaakt van de deelname van particuliere financiële instellingen en energiedienstenbedrijven (ESCO's), en innovatieve financieringsoplossingen, zoals energieprestatiecontracten en energie-efficiëntie als dienst.

Om de financieringsinstrumenten voor energie-efficiëntie effectief op te schalen, moeten terugbetaalbare en gunstige leningen en overheidsgaranties worden gebundeld met specifieke subsidies, afgestemd op specifieke criteria, zoals de omvang van de energie-efficiëntieverbetering, de beoogde bevolkingsgroep of het type activa waarop de maatregelen betrekking hebben (bv. de renovatie van slechtst presterende gebouwen en appartementsgebouwen). De prioriteit moet liggen bij het opzetten van gebundelde financieringsoplossingen die gebruikmaken van overheidssubsidies om toegang tot financiering te waarborgen en het risico van ambitieuzere investeringen te beperken. Nationale energie-efficiëntiefondsen of vergelijkbare entiteiten zijn geschikt om dergelijke op de lange termijn gerichte financieringsinstrumenten in te zetten, waarbij leningen of garanties worden gebundeld met subsidiecomponenten in één energie-efficiëntiemaatregel.

Zo hebben de Commissie en de adviesdienstenplatform fi-compass ([8]) van de Europese Investeringsbank (EIB) in het kader van de fondsen van het cohesiebeleid een beproefd model ontwikkeld voor een financieel instrument voor energie-efficiëntie met een subsidiecomponent, waarbij de instantie die het financieringsinstrument uitvoert zowel de lening- als de subsidiecomponent van het financieringsinstrument verstrekt.

Een belangrijke meerwaarde van financieringsinstrumenten waarin leningen, garanties, subsidies en technische bijstand worden gebundeld, is hun potentieel als revolverend fonds en hun langetermijnperspectief. Het opschalen van het gebruik van dergelijke financieringsinstrumenten zorgt voor stabiliteit en voorspelbaarheid, wat de ontwikkeling van een bloeiende markt voor energie-efficiëntie ondersteunt. Hierdoor kan de financiële autoriteit die de financieringsinstrumenten beheert, het terug te betalen bedrag — na aftrek van de subsidies en andere risicobeperkende maatregelen — herinvesteren in nieuwe investeringen in energie-efficiëntie. Hoewel het overheidsfonds dat middelen aan de financieringsinstrumenten verstrekt periodiek van nieuw kapitaal moet worden voorzien, kan het voortdurend herinvesteren in nieuwe energie-efficiëntiemaatregelen, waardoor revolverende fondsen een veelbelovend model vormen voor het mobiliseren van particuliere investeringen.

Tegen deze achtergrond zijn de belangrijkste maatregelen ter ondersteuning van de inzet van financieringsinstrumenten en gemengde financieringsoplossingen voor energie-efficiëntie:

aanzienlijk opschalen van het gebruik van openbare financiële instrumenten voor investeringen in energie-efficiëntie als onderdeel van het nationale financieringskader en binnen het Nationaal Fonds voor energie-efficiëntie of een vergelijkbare faciliteit, om een op de lange termijn gericht investeringsperspectief te bieden aan de nationale waardeketen voor energie-efficiëntie en potentiële begunstigden;

([8]) Fi-compass model voor een financieel instrument voor energie-efficiëntie met een subsidiecomponent (mei 2022): https://www.fi-compass.eu/library/how-to/model-financial-instrument-grant-component-support-energy-efficiency.

opzetten van gemengde financieringsoplossingen waarbij leningen, overheidsgaranties en subsidies worden gebundeld in één verrichting; verminderen van belemmeringen voor toegang tot financiële steun voor energie-efficiëntie, hetzij door het invoeren van financieringsinstrumenten met een subsidiecomponent, hetzij door het mogelijk te maken verschillende financieringsstromen te bundelen, waarbij leningen, overheidsgaranties en subsidieondersteuning worden verstrekt voor dezelfde investering in energie-efficiëntie;

aanpassen van de gebundelde subsidieondersteuning om het risico en de belemmeringen voor toegang tot financiering te verminderen op basis van factoren zoals het inkomensniveau van het huishouden, de waarde van de beoogde activa of de omvang van de investering. Zo kan de gebundelde subsidieverlening worden verhoogd voor investeringen die gericht zijn op huishoudens met een laag inkomen en kwetsbare huishoudens, de slechtst presterende gebouwen, micro-ondernemingen en kmo's, of investeringen die gericht zijn op grondige energierenovaties van de slechtst presterende gebouwen of grootschalige investeringsprogramma's op het gebied van energie-efficiëntie die leiden tot aanzienlijke energiebesparingen;

benutten van de revolverende aard van financiële instrumenten voor energie-efficiëntie met een gebundelde subsidiecomponent. Verstrekken van een initiële kapitaalinjectie uit publieke middelen en de financieringsinstantie in staat stellen om terugbetalingen te herinvesteren in verdere energie-efficiëntiemaatregelen tegen lage tot geen extra kosten voor de overheidsbegroting, door de financieringsfaciliteit een langetermijnperspectief te bieden;

ondersteunen van de ontwikkeling van specifieke financiële vehikels voor energie-efficiëntie, waarbij gebruik wordt gemaakt van de samenwerking tussen de ESCO-markt, financiële instellingen en grote vermogensbezitters, zoals overheidsinstanties, overheidsbedrijven, waaronder aanbieders van openbare huisvesting, en grote vastgoedbedrijven;

evalueren van het bestaande nationale financieringskader en het mogelijk maken dat subsidies, leningen en overheidsgaranties uit verschillende financieringsbronnen worden gebundeld in één investering in energie-efficiëntie. Hiermee worden bestaande belemmeringen voor financiering weggenomen, zoals het bestaan van verschillende subsidiabiliteits- en betalingsregels en beperkte interne coördinatie bij de uitvoering van programma's voor energie-efficiëntiefinanciering;

maximaliseren van het gebruik van EU-begrotingsmiddelen en -programma's om op grote schaal financieringsinstrumenten in te zetten. Hiervoor kan het gebruik van het Sociaal Klimaatfonds en de nationale inkomsten uit het EU-emissiehandelssysteem (zowel het bestaande ETS1 als het toekomstige ETS2) worden overwogen.

2.3. **Aanbeveling 4: faciliteiten voor projectontwikkelingsbijstand inzetten en de ontwikkeling van "aankoopgroeperingen" van energie-efficiëntieprojecten ondersteunen**

Een belangrijke belemmering voor het aantrekken van particuliere kapitaalinvesteringen in energie-efficiëntie is de vaak beperkte aantrekkelijkheid van de investeringspijplijn. Het relatief beperkte volume en de gefragmenteerde aard van investeringen in energie-efficiëntie maken deze complexer en minder aantrekkelijk voor particuliere investeerders vergeleken met andere investeringen.

Om meer particuliere kapitaalinvesteringen aan te trekken, is het van essentieel belang om de investeringsvraag aan te pakken en de kwaliteit van de investeringspijplijn voor energie-efficiëntieprojecten te verbeteren. De lidstaten moeten de inzet ondersteunen van i) technische bijstand voor het ontwerpen van financieringsinstrumenten die kleinschalige energie-efficiëntieprojecten en energierenovaties samenvoegen, en ii) specifieke projectontwikkelingsbijstand om eigenaren van activa, lokale overheden, overheidsbedrijven, commercieel vastgoed en ondernemingen te helpen bij het ontwerpen van grootschalige investeringsprojecten.

Het centraliseren van technische bijstand biedt aanzienlijke mogelijkheden om investeringen in energie-efficiëntie samen te voegen en het verzamelen van specifieke gegevens over hun energie- en financiële prestaties te standaardiseren. Hiermee kunnen energie-efficiëntieprojecten aantrekkelijker worden gemaakt voor particuliere investeerders en worden herfinanciering en securitisatie op de secundaire markt gestimuleerd.

De reputatie van faciliteiten voor projectontwikkeling en technische bijstand speelt een belangrijke rol bij het aantrekken van particulier kapitaal, omdat particuliere investeerders hierdoor meer vertrouwen krijgen in de kredietwaardigheid van investeringen in energie-efficiëntie. Deze faciliteiten, in combinatie met adviserende éénloketsystemen, kunnen fungeren als ambassadeurs voor investeringen in energie-efficiëntie aan de basis en zo de onderliggende oorzaken van de lage investeringsvraag aanpakken. Zij kunnen samenwerken met overheidsinstanties en lokale ondernemingen om te pleiten voor de financiering van investeringen in energie-efficiëntie en verschillende gemengde financieringsstromen in specifieke investeringen. Zij kunnen ook helpen om de ervaren investeringsrisico's voor particuliere investeerders bij de medefinanciering van energie-efficiëntieprojecten te overwinnen, dankzij het vertrouwen en de reputatie die worden geboden door de faciliteit voor technische bijstand die bij de projectvoorbereiding betrokken is. Op nationaal niveau kunnen gespecialiseerde instellingen voor energie-efficiëntiefinanciering, zoals nationale energie-efficiëntiefondsen of vergelijkbare fondsen, een belangrijke rol spelen bij het verhogen van de kredietwaardigheid van investeringsprojecten, het vergroten van het vertrouwen van investeerders en het aantrekken van grensoverschrijdende en gespecialiseerde investeerders.

De belangrijke rol van technische bijstand en faciliteiten voor projectontwikkelingsbijstand wordt ook genoemd in artikel 30, lid 2, van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie, waarin de Commissie wordt verplicht de lidstaten bij te staan bij het opzetten van faciliteiten voor projectontwikkelingsbijstand die de investeringspijplijn voor energie-efficiëntie kunnen vergroten en het vertrouwen van particuliere investeerders in en de aantrekkelijkheid van investeringen in energie-efficiëntie kunnen vergroten. De Commissie biedt deze ondersteuning via:

de Europese faciliteit voor bijstand aan lokale energieprojecten (Elena) ([9]), die door de EIB namens de Commissie wordt uitgevoerd en die onder meer steun omvat aan lidstaten voor het **opzetten van hun eigen faciliteiten voor technische bijstand op nationaal en regionaal niveau, op basis van het Elena-model**;

het LIFE-subprogramma voor de transitie naar schone energie, dat technische projectontwikkelingsbijstand verleent aan publieke en particuliere projectontwikkelaars om technische, economische en juridische expertise op te bouwen voor het opzetten van duurzame investeringspijplijnen voor grootschalige energieprojecten;

Cohesion for Transitions (C4T) ([10]) dat deskundige ondersteuning biedt aan EU-lidstaten, regio's en lokale overheden en hen helpt bij de uitvoering van investeringen in het kader van het cohesiebeleid onder beleidsdoelstelling 2 (BD2), waaronder investeringen die gericht zijn op energie-efficiëntie. Ondersteunende diensten omvatten het ontwikkelen van strategieën, het verbeteren van monitoring, het betrekken van belanghebbenden, het identificeren van financieringsmogelijkheden, het ondersteunen van de voorbereiding van oproepen en het opbouwen van capaciteit;

fi-compass-platform ([11]), dat technische bijstand biedt aan beheersautoriteiten om hen te helpen haalbaarheidsstudies, beoordelingen vooraf, casestudy's en andere voorbereidende werkzaamheden uit te voeren die nodig zijn om financieringsinstrumenten op te richten;

de InvestEU-advieshub ([12]) **en initiatieven zoals Jaspers** ([13]) die technische bijstand bieden aan (publieke en particuliere) projectontwikkelaars om hen te helpen financierbare renovatieprojecten te ontwikkelen.

Evenzo kunnen **éénloketsystemen voor woningrenovaties en energie-efficiëntie in kmo's een cruciale rol spelen bij het opschalen van de vraag naar investeringen in energie-efficiëntie**. Zij bieden technisch, administratief en financieel advies aan particulieren en ondernemingen en ondersteunen hen bij het ontwikkelen van investeringsprojecten op het gebied van energie-efficiëntie, met name energierenovaties. Op grond van artikel 22, lid 6, van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie en artikel 18, lid 1, van de herschikking van de richtlijn energieprestatie van gebouwen moeten de lidstaten éénloketsystemen opzetten om eindklanten en eindgebruikers, met name huishoudens, overheidsinstanties, kmo's en micro-ondernemingen, te ondersteunen bij projecten op het gebied van energie-efficiëntie en renovatie van gebouwen. Om de lidstaten hierbij te ondersteunen, publiceert de Commissie een aanbeveling met praktische richtsnoeren voor de oprichting en werking van éénloketsystemen ([14]).

Tegen deze achtergrond zijn de belangrijkste maatregelen ter bevordering van het gebruik van projectontwikkelingsbijstand om de investeringspijplijn te activeren:

— **opzetten van nationale faciliteiten voor technische bijstand en projectontwikkelingsbijstand of mobiliseren van bestaande faciliteiten** om de ontwikkeling van investeringen in energie-efficiëntie te ondersteunen, de investeringspijplijn te verbeteren en het vertrouwen van de kapitaalmarkten in energie-efficiëntie te vergroten. Lidstaten kunnen dergelijke faciliteiten opzetten in hun Nationaal Fonds voor energie-efficiëntie of vergelijkbare entiteiten om grootschalige investeringen in energie-efficiëntie en financieringsinstrumenten en/of gespecialiseerde financiële vehikels te ontwikkelen die een groot aantal kleinschalige investeringen in energie-efficiëntie samenvoegen, zoals voor energierenovaties in gebouwen;

— **gebruikmaken van de aanbeveling van de Commissie met praktische richtsnoeren voor de oprichting en werking van éénloketsystemen — diensten voor advies en bijstand voor woningrenovaties, micro-ondernemingen en kmo's** — om te zorgen voor voortdurende ondersteuning en gespecialiseerde bijstand aan burgers en ondernemingen bij de ontwikkeling en uitvoering van energie-efficiëntieprojecten;

— **maximaliseren van het gebruik van steun op EU-niveau, bv. via de Elena-faciliteit** ([15]) **en het LIFE CET-subprogramma**, om nationale faciliteiten voor technische bijstand op te zetten, projectontwikkelingsbijstand te ondersteunen en financieringsregelingen voor energie-efficiëntie te ontwikkelen waarbij meerdere kleinschalige projecten worden samengevoegd.

([9]) Elena verstrekt subsidies voor de voorbereiding van investeringsprogramma's op het gebied van energiebesparing. Ze voorziet in maximaal 90 % van de voorbereidingskosten. De subsidies bedragen doorgaans tussen de 1 en 3 miljoen EUR en zijn bedoeld ter ondersteuning van het team dat de investering voorbereidt. De steun omvat projectbeheer, haalbaarheidsstudies, technische studies/energieaudits, juridische ondersteuning op projectniveau, het opstellen van aanbestedingsprocedures, het samenvoegen van aanvragen, het aanvragen van subsidies en financiering en alle andere voorbereidende activiteiten.

([10]) Inforegio — Apply for C4T GROUNDWORK — technical assistance for Cohesion Policy investments.

([11]) fi-compass — EU-financieringsinstrumenten onder gedeeld beheer.

([12]) InvestEU-advieshub — Homepage.

([13]) JASPERS — Joint Assistance to Support Projects in European Regions (gezamenlijke bijstand ter ondersteuning van projecten in Europese regio's).

([14]) Aanbeveling van de Commissie met praktische richtsnoeren voor éénloketdiensten voor energie-efficiëntie en de energieprestatie van gebouwen (C(2026) 1523).

([15]) Bijvoorbeeld de Elena-projecten GROWS en BOS4EE. Zie https://www.eib.org/files/elena/76-project-factsheet-green-revolution-of-wealth-in-salento-grows.pdf en https://www.eib.org/files/elena/135-project-factsheet-bos4ee.pdf.

2.4. **Aanbeveling 5: proactief deelnemen aan de Europese coalitie voor energie-efficiëntiefinanciering om een nauwere en effectieve samenwerking met financiële instellingen te bevorderen**

De beperkte coördinatie in de waardeketen voor energie-efficiëntiefinanciering tussen overheidsinstanties, financiële instellingen, ESCO's en leveranciers van energie-efficiënte technologie vormt een belangrijke belemmering voor het aantrekken van particuliere investeringen in energie-efficiëntie. De afgelopen jaren heeft de Commissie verschillende initiatieven ondersteund om deze coördinatiekloof te overbruggen, onder meer in het kader van het forum voor investeringen in duurzame energie en het programma Horizon 2020 en het LIFE-programma voor de transitie naar schone energie (CET), die nationale rondetafelprojecten voor financiering hebben gefinancierd.

Om deze inspanningen te bundelen en een gemeenschappelijk kader voor samenwerking te bieden, heeft de Europese Commissie de **Europese coalitie voor energie-efficiëntiefinanciering opgericht** ([16]). De coalitie beoogt een gunstig marktklimaat te bevorderen dat investeringen in energie-efficiëntie opschaalt, particuliere financiering mobiliseert en financiële instellingen betrekt. Ze werkt samen met financiële instellingen en andere marktdeelnemers om effectief gebruik te maken van Europese en nationale begrotingsmiddelen, de uitvoering van financiële instrumenten voor energie-efficiëntie te vergemakkelijken en als katalysator te fungeren om particuliere investeringen aan te trekken. De coalitie heeft het werkprogramma voor 2025 tijdens haar eerste algemene vergadering op 20 mei 2025 goedgekeurd ([17]).

De nationale hubs die in de lidstaten worden opgericht, vertegenwoordigen de operationele tak van de coalitie. De doelstellingen en activiteiten van deze hubs worden vastgesteld door de nationale autoriteiten. Het doel is om synergieën te creëren tussen nationale financieringspraktijken en de sector energie-efficiëntie en energiediensten, teneinde de praktijken op het gebied van energie-efficiëntiefinanciering te verbeteren en particuliere investeringen aan te trekken.

Energie-efficiëntie wordt nu nog vaak over het hoofd gezien als specifieke prioriteit en behandeld als onderdeel van het bredere concept van duurzame financiering. De kans om te investeren in tal van potentiële energiebesparingsprojecten wordt vaak gemist door een gebrek aan transparantie bij financiële instellingen, bedrijfscommunicatie en duediligence-processen. Regelgevingskaders zoals de EU-taxonomie hebben duurzaamheid tot een van hun doelstellingen gemaakt, maar de financierings- en investeringssector wordt afgeremd door een geringe vraag, de complexiteit van projecten en een gebrek aan standaardisatie op het gebied van energie-efficiëntie.

De coalitie heeft als doel de samenwerking met financiële instellingen te versterken om prioriteit te geven aan investeringen in energie-efficiëntie. De samenwerking moet zich richten op het wegnemen van regelgevende en financiële belemmeringen om particuliere investeringen in energie-efficiëntie te stimuleren. Zij moet financiële instellingen ook aanmoedigen om op maat gemaakte financiële producten aan te bieden, zoals energie-efficiëntiehypotheken en renovatieleningen, die de voordelen van energiebesparing benadrukken.

Handelsbanken kunnen er baat bij hebben om een prominentere rol te spelen op de markt voor energie-efficiëntie, door te zorgen voor toegang tot algemeen beschikbare en niet-discriminerende kredietverleningsproducten voor energie-efficiëntie, waarbij bij de beoordeling van het kredietrisico rekening wordt gehouden met het energiebesparingspotentieel. Door hun betrekkingen met particuliere klanten te benutten, kunnen banken hun aanbod op het gebied van energie-efficiëntie uitbreiden. Sommige banken hebben reeds kredietlijnen voor energie-efficiëntie opgezet, vaak met steun van instellingen zoals de EIB, de EBWO of nationale stimuleringsbanken. Er is echter meer betrokkenheid van financiële instellingen nodig om de waargenomen risico's te beperken en de transactiekosten te verlagen. Dit kan worden bereikt door interne expertise te ontwikkelen, speciale producten te creëren die rekening houden met energiebesparingen en projectbeoordelingen en kredietprocessen te standaardiseren om de markt voor energie-efficiëntie beter te kunnen bedienen.

Overheidsinstanties op zowel EU-niveau als binnen verschillende lidstaten bieden garantie-instrumenten, door de overheid gesteunde kredietlijnen en technische bijstand om handelsbanken te helpen transactiekosten te verlagen, de risico's van investeringen in energie-efficiëntie te beperken en de samenvoeging van kleinere projecten voor financiering via groene obligaties te ondersteunen.

Tegen deze achtergrond zijn de belangrijkste maatregelen ter bevordering van nauwe samenwerking tussen nationale autoriteiten en financiële instellingen op het gebied van energie-efficiëntiefinanciering:

actief deelnemen aan de Europese coalitie voor energie-efficiëntiefinanciering en nationale hubs aanmoedigen om specifieke acties te identificeren die financieringsoplossingen voor energie-efficiëntie en strategieën voor het ontsluiten van particuliere investeringen bevorderen;

([16]) De Europese coalitie voor energie-efficiëntiefinanciering is in december 2023 opgericht door middel van een gezamenlijke verklaring van de Commissie en de lidstaten. De coalitie bouwt voort op de resultaten van de Groep van financiële instellingen voor energie-efficiëntie (EEFIG), die in 2013 is opgericht. Voor nadere informatie, zie https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/financing/european-energy-efficiency-financing-coalition_en.

([17]) Europese coalitie voor energie-efficiëntiefinanciering, werkterrein en mandaat, werkprogramma voor het eerste jaar van activiteiten. Beschikbaar op: https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/financing/european-energy-efficiency-financing-coalition_en.

samenwerken om het EU-kader voor energie-efficiëntiefinanciering te verbeteren, onder meer door i) EU- en nationale programma's en financieringsinstrumenten te versterken om de opschaling van particuliere investeringen beter te ondersteunen, en ii) het financiële regelgevingskader te verbeteren om financiële instellingen aan te moedigen te investeren in energie-efficiëntie;

opzetten van partnerschappen om handelsbanken te ondersteunen bij het beter benutten van de financiële nevenvoordelen van investeringen in energie-efficiëntie, zoals besparingen op energiekosten en hogere activawaarden, als onderdeel van kredietrisicobeoordelingen. Dit omvat het verlenen van specifieke technische bijstand aan financiële instellingen die door de overheid gesteunde financieringsinstrumenten voor energie-efficiëntie beheren;

ondersteunen en stimuleren van financiële instellingen om klantvriendelijke financieringsopties voor energie-efficiëntieprojecten aan te bieden, gebruik te maken van beschikbare publieke financiële steun en te zorgen voor brede, niet-discriminerende toegang tot kredietverleningsproducten voor energie-efficiëntie.

2.5. **Aanbeveling 6: fiscale prikkels optimaal toepassen om particuliere investeringen in energie-efficiëntie te mobiliseren**

Fiscale instrumenten op het gebied van klimaat en energie, zoals energiebesparingsverplichtingen, koolstofbelastingen en motorrijtuigenbelasting, kunnen, mits zorgvuldig ontworpen, nationale strategieën voor energie-efficiëntiefinanciering ondersteunen, gedragsverandering teweegbrengen en investeringen in energietransitie en energie-efficiëntie stimuleren.

Het belastingstelsel en fiscale prikkels kunnen een belangrijke rol spelen bij het stimuleren van investeringen in energie-efficiëntie door middel van belastingvoordelen en -boeten. Belastingen en gunstige fiscale prikkels worden steeds vaker ingezet om de groene en energietransitie te ondersteunen, maar het blijft een uitdaging om een evenwicht te vinden tussen de doeltreffendheid ervan en de bredere politieke implicaties. Schadelijke fiscale prikkels en belastingmaatregelen kunnen een negatieve invloed hebben op investeringen in energie-efficiëntie, bv. het gebruik van fossiele brandstoffen en energie-inefficiënte technologieën in stand houden, het terugdringen van het energieverbruik ontmoedigen of economische nevenvoordelen van energie-efficiëntieverbeteringen tenietdoen.

Veel voorkomende fiscale prikkels voor energie-efficiëntie zijn onder meer belastingvermindering (verlaging van het belastbaar inkomen) of heffingskortingen (verlaging van de verschuldigde belasting) op inkomen of vennootschapsbelasting voor particulieren of bedrijven die investeren in energie-efficiëntieverbeteringen of efficiënte energietechnologie aanschaffen. Hoewel belastingvermindering en heffingskortingen gunstig zijn voor het bedrijfsleven, kunnen ze minder aantrekkelijk zijn voor particulieren, met name voor mensen met een laag inkomen, omdat hun belastingverplichtingen mogelijk te laag zijn om echt te kunnen profiteren van dergelijke fiscale prikkels.

Tegen deze achtergrond zijn de belangrijkste maatregelen om optimaal gebruik te maken van fiscale prikkels om investeringen in energie-efficiëntie te mobiliseren:

— **zorgen voor een intensiever gebruik van fiscale instrumenten om de energietransitie en energie-efficiëntie te stimuleren**, waarbij gebruik wordt gemaakt van de nationale begrotings- en fiscale verantwoordelijkheid om een gunstig klimaat te creëren voor investeringen in energie-efficiëntie;

— **afschaffen van belastingmaatregelen en subsidies die investeringen in energie-efficiëntieverbeteringen ontmoedigen**, zoals maatregelen die fossiele brandstoffen en energie-inefficiënte technologieën in stand houden of die de economische nevenvoordelen van energie-efficiëntieverbeteringen ontmoedigen door hogere belastingheffingen;

— **invoeren van positieve fiscale prikkels en belastingmaatregelen om investeringen in energie-efficiëntie te stimuleren**, met name om investeringen in energie-efficiëntie in het bedrijfsleven en de verwerkende industrie te ondersteunen door middel van belastingverminderingen en heffingskortingen.

3. VERBETEREN VAN HET AANBOD VAN FINANCIERING VOOR ENERGIE-EFFICIËNTIE, BEPERKEN VAN DE RISICO'S VAN INVESTERINGEN EN HERFINANCIERINGSMOGELIJKHEDEN

Om particulier kapitaal te mobiliseren voor investeringen in energie-efficiëntie, is het van cruciaal belang om het aanbod van particuliere financiering voor energie-efficiëntie aantrekkelijker te maken voor burgers en ondernemingen. Om particuliere kapitaalinvesteringen in energie-efficiëntie aantrekkelijker te maken, is het bovendien van cruciaal belang om de buitensporige marktversnippering en de geringe standaardisatie van investeringsprojecten aan te pakken en de investeringspijplijn en portefeuilleaggregatie te verbeteren om de mogelijkheden voor schaalbaarheid en reproduceerbaarheid te vergroten. De autoriteiten van de lidstaten kunnen een belangrijke rol spelen bij het stimuleren van de markt om een breed scala aan particuliere producten en diensten op het gebied van energie-efficiëntiefinanciering te ontwikkelen en in te zetten, waardoor het voor burgers en ondernemingen economisch aantrekkelijker en minder belastend wordt om in energie-efficiëntie te investeren. Met uitzondering van eigen middelen/spaargeld kan energie-efficiëntie worden gefinancierd met particulier kapitaal, hetzij via kredietovereenkomsten — gedekte of ongedekte leningen — hetzij via dienstverleningsovereenkomsten en financiering door derden — met name energie-efficiëntiediensten en leasing van energieapparatuur.

Om particuliere financiering voor energie-efficiëntie optimaal te mobiliseren, moeten ook de mogelijkheden voor financiële instellingen en externe investeerders om kapitaal in energie-efficiëntie te investeren, worden vergroot en moeten burgers en ondernemingen in staat worden gesteld om aan de nodige prudentiële vereisten te voldoen om toegang te krijgen tot particuliere financiering voor hun projecten. Dit kan worden bereikt door het risico van investeringen in energie-efficiëntie te verminderen, de leencapaciteit van burgers en ondernemingen te vergroten en de herfinancieringsvoorwaarden voor investeerders in energie-efficiëntie te verbeteren. Het onderstaande hoofdstuk heeft betrekking op aanbevelingen 7 tot en met 12 van de hoofdtekst.

3.1. **Aanbeveling 7: de ontwikkeling en acceptatie van specifieke kredietverleningsproducten voor energie-efficiëntie en particuliere financiering via kredietovereenkomsten bevorderen**

Om het mobiliseren van particulier kapitaal voor investeringen in energie-efficiëntie op te schalen, is het van essentieel belang dat de autoriteiten van de lidstaten financiële instellingen ondersteunen bij het ontwikkelen van de markt en het bevorderen van het gebruik van speciale kredietverleningsproducten voor energie-efficiëntie. Op grond van artikel 30, lid 3, van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie moeten **de lidstaten maatregelen nemen om kredietverleningsproducten voor energie-efficiëntie, zoals groene hypotheken en groene leningen, te bevorderen en ervoor zorgen dat deze op ruime schaal en op niet-discriminerende wijze door financiële instellingen worden aangeboden en zichtbaar en toegankelijk zijn voor consumenten** ([18]).

Kredietverleningsproducten voor energie-efficiëntie zijn leningen die de initiële investeringskosten van energie-efficiëntiemaatregelen dekken en zo helpen om de barrière van beperkte financieringsmiddelen te overwinnen. Deze producten omvatten standaardleningen voor energie-efficiëntiemaatregelen, energie-efficiëntiehypotheken, groene consumentenkredieten en renovatieleningen. Ze kunnen worden gebundeld met overheidsstimulansen om de investeringen mede te financieren, de rentetarieven te verlagen en de kredietwaardigheid van kredietnemers te verhogen.

Leningen voor energie-efficiëntie kunnen worden verstrekt via 1) kredietlijnen die door banken of andere financiële instellingen worden aangeboden voor de financiering van energie-efficiëntiemaatregelen, en 2) speciale fondsen met een specifiek mandaat om te investeren in energie-efficiëntiemaatregelen, vaak gericht op specifieke sectoren, bv. gebouwen of industrie. Verschillende handelsbanken in de EU bieden groene consumentenkredieten en groene hypotheken aan en hebben strategieën en doelstellingen voor groene kredietportefeuilles. Volgens de Europese Bankautoriteit maken groene leningen momenteel echter slechts een klein deel uit van de totale balans van kredietinstellingen, gemiddeld 4,5 % van de totale leningen ([19]). Het aandeel groene leningen is iets hoger in de portefeuilles van huishoudens (11 %) en lager in de segmenten niet-retail kmo's en NFC ([20]) (ongeveer 2 %). Kredietinstellingen hanteren verschillende opties om groene leningen te definiëren, waaronder interne normen, de EU-taxonomie, de Green Loan Principles van de Loan Market Association en het Energy Efficiency Mortgage Label dat is ontwikkeld door het initiatief voor energie-efficiënte hypothecaire kredieten ([21]).

De EU-lidstaten moeten **beste praktijken en leringen** uit regelingen voor energie-efficiëntiefinanciering voor gebouwen in kaart brengen en toepassen, en deze op grotere schaal invoeren. De succesvolste programma's in de EU ([22]) zijn gebaseerd op bestaande hypotheekregelingen, die zijn gebundeld met krachtige fiscale prikkels of subsidies voor energie-efficiëntieverbeteringen. Deze regelingen zijn beschikbaar voor gebouweigenaren die al van plan zijn te investeren en zorgen ervoor dat hun beslissing om te investeren ook energie-efficiëntieverbeteringen omvat.

Tegen deze achtergrond zijn de belangrijkste maatregelen ter bevordering van het gebruik van leningen voor energie-efficiëntie:

— **ondersteunen van financiële instellingen bij de ontwikkeling van kredietverleningsproducten voor energie-efficiëntie, waardoor de specifieke particuliere financiering voor energie-efficiëntie wordt opgevoerd.** Dit kan worden bereikt door gebruik te maken van organisatiestructuren om aanvullende diensten te verlenen, bv. advies- en ondersteunende diensten ter ondersteuning van de vereisten en kansen die gepaard gaan met groene leningen voor energie-efficiëntie ([23]). Daarnaast moet steun worden verleend aan financiële instellingen om het aanbod van hun kredietverleningsproducten uit te breiden, bv. door middel van risicobeperkingsinstrumenten zoals kredietgaranties, ondersteuning bij projectontwikkeling en bewustmakings-/voorlichtingscampagnes;

([18]) Raadpleeg voor meer informatie over de vereisten van artikel 30, lid 3, van de richtlijn energie-efficiëntie de aanbeveling van de Commissie van 12 december 2023 (C/2023/1553).

([19]) EBA-verslag: in reactie op de oproep voor advies van de Europese Commissie over groene leningen en hypotheken (december 2023). Zie voor meer informatie het EBA-verslag: https://www.eba.europa.eu/sites/default/files/2023-12/e7bcc22e-7fc2-4ca9-b50d-b6e922f99513/EBA%20report%20on%20green%20loans%20and%20mortgages_0.pdf.

([20]) Niet-financiële onderneming.

([21]) https://energyefficientmortgages.eu/ vanuit Horizon 2020 en LIFE CET gefinancierde projecten.

([22]) EEFIG (2021), The evolution of financing practices for energy efficiency in buildings, SME's and in industry.

([23]) Voorbeelden van groene leningen uit België, Estland, Duitsland en Griekenland zijn te vinden in het EBA-verslag (december 2023).

— **opzetten van faciliteiten voor groene overheidsleningen of versterken van bestaande groene overheidsleningen.** Groene overheidsleningen worden door overheidsinstellingen verstrekt of indirect gesponsord voor huishoudens, bedrijven en huurders om de aanloopkosten van energie-efficiëntiemaatregelen te dekken. Het betreft doorgaans "zachte leningen", d.w.z. leningen met een gunstige rentevoet, variërend van laag tot nul, of met een gunstige terugbetalingstermijn. Groene overheidsleningen kunnen worden verstrekt door nationale energie-efficiëntiefondsen of vergelijkbare instanties die kapitaalinvesteringen in energie-efficiëntie bevorderen;

— **zorgen voor klantvriendelijke financierings- en kredietverleningsoplossingen voor energie-efficiëntie, door de bepalingen van artikel 30 van de herziening van richtlijn energie-efficiëntie om te zetten en aan te vullen in het nationale wetgevingskader.** Financiële instellingen moeten het belang van hun klanten bij het verbeteren van de energie-efficiëntie van hun activa en/of bij de aanschaf van energie-efficiënte apparatuur beoordelen, zodat zij specifieke kredietverleningsproducten voor energie-efficiëntie kunnen aanbieden die aansluiten bij hun belangen. Financiële instellingen worden aangemoedigd om hun klanten informatie te verstrekken over energie-efficiëntieproducten en de vele voordelen van energierenovatie, naast informatie over de verwachte besparingen op de energierekening;

— **verenigingen van mede-eigenaren in staat stellen om gezamenlijk leningen aan te gaan voor de financiering van investeringen in energie-efficiëntie en het beheer van mede-eigendom in appartementsgebouwen** vereenvoudigen om investeringen in energie-efficiëntie te vergemakkelijken. Dit kan bijvoorbeeld worden bereikt door i) de unanimiteitsregel voor het afsluiten van leningen voor energierenovaties af te schaffen of door ii) samen te werken met vastgoedbeheermaatschappijen om energie-efficiëntieverbeteringen en energieprestatiecontracten bij mede-eigenaren te bevorderen ([24]);

— **verlenen van technische bijstand en advies aan financiële instellingen** om interne projectontwikkelingsafdelingen op te zetten, een éénloketsysteem voor klanten in te stellen, energieaudits voor klanten (kmo's, particulieren) aan te bieden en de capaciteit van leningsfunctionarissen te vergroten, zodat zij een verkoopteam voor energie-efficiëntieproducten kunnen ontwikkelen.

3.2. Aanbeveling 8: het nodige regelgevingskader tot stand brengen en de ontwikkeling van innovatieve financieringsregelingen ondersteunen, zoals financiering via de voorheffing en financiering via de energierekening

Vastgoedgebonden financieringsregelingen, zoals financiering via de voorheffing en via de energierekening, bieden tal van voordelen bij het faciliteren van investeringen in energie-efficiëntie en het aantrekken van particulier kapitaal. Hun voordeel is tweeledig: ze maken gebruik van alternatieve betalingskanalen, zoals energierekeningen en onroerendgoedbelasting, om de transactiekosten in verband met leningen voor energie-efficiëntieverbeteringen te verminderen; en ze scheiden financiering van eigendom, waarmee de uitdaging van langetermijnrendementen op investeringen wordt aangepakt.

Deze aanpak kan helpen om de belemmering van beperkte financiële middelen te overwinnen, met name voor huishoudens en kmo's met een laag inkomen, door de problemen van beperkte financiële rendementen op korte termijn en langere terugverdientijden voor energie-efficiëntieverbeteringen aan te pakken. Hoewel er in verschillende EU-lidstaten enkele proefprojecten voor financiering via de voorheffing en via de energierekening zijn ontwikkeld, ontbreekt het vaak aan het nodige regelgevingskader. **Op grond van artikel 30, lid 3, van de herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie moeten de lidstaten maatregelen nemen om de uitvoering van financieringsregelingen via de energierekening en via de voorheffing** ([25]) **in hun nationale kaders te vergemakkelijken.**

Financieringsregelingen via de energierekening kunnen aantrekkelijke voorwaarden zoals lage rentetarieven en lange looptijden bieden en breed toegankelijk zijn, mits robuuste risicoanalyses en risicobeperkende maatregelen worden genomen ([26]). Om deze regelingen mogelijk te maken en uit te voeren, kunnen de nationale autoriteiten gebruikmaken van de routekaart voor het gebruik van regelingen via de energierekening die is ontwikkeld in het kader van het RenOnBill-project ([27]).

([24]) Zie bijvoorbeeld: het Syndicat National des Propriétaires et Copropriétaires (de Nationale Unie van eigenaren en mede-eigenaren) en Engie Electrabel "La copropriété, ses travaux et leur financement".

([25]) Financiering via de energierekening is een methode voor de financiering van renovaties voor energie-efficiëntie in gebouwen waarbij de energierekening wordt gebruikt als terugbetalingsinstrument. Regelingen voor financiering via de energierekening maken gebruik van de bestaande betalingssystemen van het nutsbedrijf om transactiekosten en het risico van mogelijke wanbetaling te verminderen.

([26]) De structuur van financieringsregelingen via de energierekening wordt beschreven in de aanbeveling van de Commissie van 12 december 2023 (C/2023/1553).

([27]) European on-bill Building Renovation Roadmap (2022), RenOnBill H2020 Project. Het RenOnBill-project (2019-2022) bracht adviesbureaus, energiebedrijven en financiële instellingen samen om financieringsregelingen via de energierekening in Duitsland, Italië, Spanje en Litouwen te testen, met als doel de invoering ervan in heel Europa uit te breiden. Voor meer informatie over de RenOnBill-routekaart: https://renonbill.eu/knowledge-sharing/european-on-bill-building-renovation-roadmap?briefings=on&brochures=on&factsheets=on&infographics=on&language=any&reports=on&scientificpapers=on&tools=on&page=1.

Tegen deze achtergrond zijn de belangrijkste maatregelen op het gebied van financiering via de energierekening:

— **beoordelen of het nationale kader de ontwikkeling van regelingen via de energierekening mogelijk maakt.** De belangrijkste elementen die in aanmerking moeten worden genomen, zijn: een passend wetgevingskader dat nutsbedrijven toestaat om als kredietverstrekkers op te treden; correcte en wijdverbreide uitvoering van EU-regels inzake individuele meting en nauwkeurigheid van het energieverbruik van afzonderlijke eenheden; voorzieningen die investeerders beschermen tegen wanbetaling op leningen, met behoud van consumentenbescherming; de mogelijkheid voor nutsbedrijven en financiële instellingen om betalingsgegevens te gebruiken voor het beoordelen van het risicoprofiel van eindgebruikers; en wetten die de relatie tussen eigenaren en huurders reguleren en die een eerlijke verdeling van de investeringskosten en terugbetalingen van leningen ondersteunen;

— **energiebedrijven het recht verlenen om financiering te verstrekken voor energie-efficiëntie.** Voor financieringen door nutsbedrijven moeten EU-lidstaten mogelijk hun wetgeving inzake kredietverstrekkers aanpassen zodat nutsbedrijven het wettelijke recht hebben om krediet te verstrekken voor renovaties. Oplossingen voor financiering via de energierekening vereisen dat een nutsvoorziening het kapitaal levert voor de financiering van de energie-efficiëntiewerkzaamheden, terwijl de consument betaalt door middel van periodieke betalingen via bestaande energierekeningen;

— **zorgen voor voldoende kasstroom in uitvoerende entiteiten (bv. nutsbedrijven, ESCO's) om schaalgrootte te bereiken en/of nationale of lokale garantie- en steunfondsen oprichten.** Een nationaal fonds voor energie-efficiëntie zou bijvoorbeeld de vorderingen kunnen kopen van de financieringsregeling via de energierekening en risicobeperking kunnen garanderen om financiële steun te bieden aan proefprojecten (bv. via leninggaranties). **Overheidsgarantiefondsen en kredietlijnen** die de uitvoering van financieringsregelingen via de energierekening door nutsbedrijven en financiële instellingen kunnen vergemakkelijken. Dergelijke garanties kunnen worden geactiveerd indien een huiseigenaar zijn lening niet nakomt, waardoor het door kredietverstrekkers waargenomen investeringsrisico wordt verminderd. Specifieke kredietlijnen voor financiering via de energierekening kunnen worden ingezet als onderdeel van overheidsfinanciering voor energie-efficiëntie, zoals nationale energie-efficiëntiefondsen. Overheidssteun voor de invoering van financieringsregelingen via de energierekening zou kunnen bestaan uit het geheel of gedeeltelijke dekken van de rentebetalingen van eindgebruikers als onderdeel van hun energierekening, waardoor zij ten volle kunnen profiteren van de financiële voordelen van de energiebesparingen. Een andere mogelijkheid is medefinanciering om de totale investeringskosten voor bepaalde uitdagende projecten (grondige renovaties, slechtst presterende gebouwen, kwetsbare huishoudens) te verlagen.

Bij **financiering via de voorheffing** kunnen huishoudens of bedrijven een schuld aangaan om de kosten te dekken van de renovatie van een woon- of bedrijfsgebouw, de aankoop van energie-efficiënte apparaten of uitrusting of de verbetering van andere energieprocessen, waarbij specifieke belastingen en/of andere heffingen in verband met het onroerend goed gebruikt **als terugbetalingsinstrument**. Financieringsregelingen via de voorheffing omvatten mechanismen waarmee de schuld van vorige eigenaren kan worden doorberekend aan de volgende eigenaren, zonder dat deze noodzakelijkerwijs hoeft te worden vereffend. Hiermee wordt een eenvoudig mechanisme voor schuldoverdracht ingesteld om de belemmering voor vastgoedeigenaren om te investeren in energie-efficiëntiemaatregelen met een lange terugverdientijd weg te nemen. Met financieringsregelingen via de voorheffing kunnen vastgoedeigenaren verbeteringen doorvoeren zonder grote contante betalingen vooraf (in sommige gevallen is er sprake van 100 % financiering vooraf) en de kosten over een periode van tien of twintig jaar terugbetalen via onroerendgoedbelastingen of andere fiscale heffingen in verband met gebouwen. Zij kunnen worden verstrekt uit publieke middelen, zoals gemeentelijke overheden, of uit particuliere fondsen.

Voorbeelden van financieringsregelingen via de voorheffing zijn het EuroPACE-project in Spanje ([28]) en het FITHOME-project ([29]), waarmee de EuroPACE-aanpak in Nederland is opgeschaald, in samenwerking met lokale overheden en financiële instellingen.

Tegen deze achtergrond zijn de belangrijkste maatregelen op het gebied van financiering via de voorheffing:

— **beoordelen of het nationale kader de ontwikkeling van financieringsregelingen via de voorheffing mogelijk maakt.** Dit omvat het analyseren van de belastingstelsels en het vaststellen van de noodzaak van hervormingen van de regelgeving inzake onroerendgoedbelastingen en andere daarmee verband houdende heffingen op gebouwen om financieringsregelingen via de voorheffing mogelijk te maken. Het houdt ook in dat ervoor moet worden gezorgd dat lokale overheden terugbetalingen kunnen innen en aan particuliere investeerders kunnen overmaken, zonder dat deze worden opgenomen in de lokale gemeentelijke begroting. Het bestaan van onroerendgoedbelasting of soortgelijke fiscale heffingen op gebouwen is een voorwaarde voor de uitvoering van financiering via de voorheffing;

([28]) EuroPACE Horizon 2020-project, https://cordis.europa.eu/article/id/422271-a-home-based-financing-model-to-boost-investments-in-sustainable-renovation.

([29]) FITHOME heeft een programma voor financiering via de voorheffing ontwikkeld, gericht op investeringen in energie-efficiëntie in woningen in Nederland. Het Nederlandse bedrijf De Woonpas leidt het initiatief, in samenwerking met Nederlandse gemeenten. Het financieringsprogramma op basis van belastingen functioneert voornamelijk via twee special purpose vehicles: SVGVR (Stichting Verzamelgelden) en SWGVR (Stichting Waarborg). BNG Bank (Bank Nederlandse Gemeenten) verstrekt een lening aan SVGVR, die de kosten van de werkzaamheden namens de gemeente dekt. Huiseigenaren betalen vervolgens over een periode van dertig jaar een "baatbelasting" — een maandelijkse belasting op de waardestijging van het onroerend goed — die zo wordt berekend dat de terugbetaling van de schuld voor huiseigenaren betaalbaar is. De SVGVR ontvangt de belastingbetalingen en de SWGVR fungeert als garantie door een klein percentage op de maandelijkse belasting toe te passen om financiële risico's voor gemeenten te dekken in geval van problemen met terugbetalingen door huiseigenaren. Het proces is gekoppeld aan het Nederlandse Kadaster om de inning van de baatbelasting te monitoren. Voor meer informatie: FITHOME Horizon 2020 project, https://cordis.europa.eu/project/id/892214.

— **procedures vaststellen om terugbetalingen via vastgoedgebonden voorheffing en overdracht van schulden samen met eigendom te waarborgen.** De uitvoering van financieringsregelingen via de voorheffing vereist doeltreffende handhavingsprocedures in gevallen waarin belastingen niet worden betaald of wanneer er eerdere vorderingen zijn voor terugbetaling van andere schulden die voorrang hebben op de financiering via de voorheffing. Gemeenten vervullen een belangrijke rol bij de overdracht van terugbetalingen tussen huishoudens en investeerders en zouden deze activiteiten niet in de gemeentelijke begroting moeten kunnen opnemen;

— **betrekken van de nodige belanghebbenden op basis van de ervaring met succesvolle Europese projecten.** Bij financiering via de voorheffing zijn meerdere belanghebbenden betrokken, waaronder nationale en lokale overheden, financiële instellingen, installateurs en huiseigenaren. Financiering voor energierenovaties via de voorheffing kan worden verstrekt door middel van leningen van financiële instellingen, waarbij energie-efficiëntieverbeteringen worden uitgevoerd door specifieke aannemers en de kosten worden terugverdiend via onroerendgoedbelasting of andere fiscale heffingen.

3.3. Aanbeveling 9: belemmeringen wegnemen en energie-efficiëntiefinanciering opschalen via dienstenovereenkomsten en een markt voor energiediensten bevorderen

De markt voor energiediensten, met name via energieprestatiecontracten, vormt een essentieel ecosysteem voor het ontsluiten van particuliere financiering voor energie-efficiëntie en het bevorderen van de businesscase voor energie-efficiëntie. De markt voor energiedienstenbedrijven (ESCO's) is afhankelijk van service- en leaseovereenkomsten om investeringen in energie-efficiëntie te financieren, waardoor investeringskosten kunnen worden verschoven van kapitaaluitgaven naar operationele uitgaven en prioriteit wordt gegeven aan het leveren van continue energie-efficiëntieprestaties in de loop van de tijd.

Om de groei van energieprestatiecontracten en de ESCO-markt te bevorderen, is het van belang om grootschalige energie-efficiëntieprogramma's in te voeren waarmee investeringspijplijnen kunnen worden gestandaardiseerd en samengevoegd, met name voor openbare en commerciële gebouwen en kmo's. In de industriële en kmo-sectoren kunnen ESCO's ([30]) complexe energieprojecten uitvoeren door technische expertise en financiering te verstrekken op gebieden die niet tot de kernactiviteiten van een bepaalde industrie behoren (bv. terugwinning en hergebruik van restwarmte).

Energieprestatiecontracten (EPC's) worden gebruikt wanneer een tegenpartij (bv. een ESCO) zich ertoe verbindt de nodige apparatuur te installeren en een gespecificeerde energiebesparingsprestatie garandeert. Bij een EPC worden vooraf de voorwaarden en de verdeling van de lopende betalingen vastgesteld, die lager moeten zijn dan de financiële besparingen die door de energiebesparingen van het project worden gerealiseerd. Een EPC biedt de klant een allesomvattend, turnkeycontract, waarbij er gedurende de gehele looptijd van het contract slechts één tegenpartij is. De EPC-aanbieders beheren ook de prestatierisico's en garanderen de besparingen. Bij EPC's komen echter hogere transactiekosten kijken, zijn er hoge kapitaalvereisten om de continuïteit van de activiteiten te waarborgen, aangezien ESCO's worden geherfinancierd met kleine, langlopende termijnen, en ontbreekt het aan een gestandaardiseerd kader en modellen voor het monitoren en verifiëren van besparingen. Bij gebrek aan specifieke garantieregelingen of andere vormen van overheidssteun leiden deze uitdagingen vaak tot kostenoptimale energie-efficiëntiemaatregelen die gericht zijn op korte terugverdientijden, omdat EPC-aanbieders niet bereid zijn langetermijnrisico's te dragen.

EPC's zijn bijzonder geschikt voor het uitvoeren van energie-efficiëntieverbeteringen in de publieke sector, waar de uitgebreide expertise en gegarandeerde prestaties van dienstverleners de effectiviteit van de investeringen waarborgen. Het technische risico van het realiseren van energiebesparingen berust gedurende de gehele looptijd van het contract bij de dienstverlener. Financiering door derden, waarbij de initiële investeringskosten worden terugbetaald door besparingen op de energiekosten, maakt het mogelijk om projecten door te laten gaan, zelfs als er onvoldoende overheidsmiddelen beschikbaar zijn, en de mogelijkheid om EPC buiten de balans te houden, zorgt ervoor dat de overheidsfinanciën in evenwicht blijven. Openbare aanbesteders wordt aanbevolen om bij het sluiten van dienstverleningscontracten met een aanzienlijk energieaandeel (bv. verwarmingsvoorziening) de haalbaarheid te beoordelen van het sluiten van langlopende energieprestatiecontracten die op lange termijn energiebesparingen opleveren. Om het gebruik van EPC's bij investeringen in de publieke en particuliere sector te vergemakkelijken en administratieve belemmeringen weg te nemen, moeten de lidstaten standaardmodelcontracten ter beschikking stellen, die voor de publieke sector in overeenstemming moeten zijn met de Eurostat-gids voor de buitenbalansbehandeling van EPC in de overheidsboekhouding.

Particuliere middelen voor energie-efficiëntieverbeteringen kunnen afkomstig zijn uit de eigen middelen van ESCO's of via **financiering door derden**, waarbij kredietinstellingen of andere particuliere investeerders betrokken zijn, vaak in de vorm van schuldfinanciering. Bij de eerste optie lenen ESCO's de financiële middelen die nodig zijn voor de uitvoering van het project. Bij de tweede optie neemt de energiegebruiker/klant een lening bij een financiële instelling, gedekt door een energiebesparingsgarantie van de ESCO. De energiebesparingsgarantie vermindert de risicoperceptie van de bank en toont aan dat het project een positieve kasstroom genereert, d.w.z. dat de gerealiseerde besparingen zeker voldoende zijn om de schuld af te lossen, met positieve gevolgen voor de overeengekomen rentetarieven.

([30]) Europese Commissie JRC (2017), *Energiedienstenbedrijven in de EU*. Het document biedt een overzicht van soorten ESCO's en voorbeelden uit de lidstaten.

Het gebruik van EPC en de markt voor ESCO's zijn weliswaar aanwezig en operationeel voor commerciële en openbare gebouwen, maar er bestaat een opschalingspotentieel voor de industrie, met name voor kmo's en hun productieprocessen, en voor de renovatie van particuliere woongebouwen. Om ESCO's te ondersteunen bij het penetreren van deze markten, is het van cruciaal belang om de risico's en onzekerheid over het vermogen van klanten om voorfinanciering terug te betalen te verminderen en ESCO's te beschermen tegen wanbetaling door klanten, waarvoor openbare garantiefondsen die specifiek zijn toegewezen aan EPC- en ESCO-financiering nuttig kunnen zijn. Tegelijkertijd houden de bestaande belemmeringen voor de uitbreiding van de ESCO-markt en particuliere financiering niet alleen verband met het risicoprofiel van de potentiële klanten, maar ook met de kapitaalliquiditeit van ESCO's zelf en hun vermogen om hun risicodragende capaciteit te vergroten en zo nieuwe activiteiten aan te gaan. Daarom vormen herfinancieringsmechanismen, zoals factoringfondsen en specifieke financiële instrumenten voor energie-efficiëntie, waarbij vorderingen van ESCO's worden verworven voor securitisatie op de secundaire markt, een belangrijke manier om de activiteiten van ESCO's op te schalen.

Het FinEERGo-DOM-project ([31]) biedt een overtuigend voorbeeld van hoe energieprestatiecontracten en ESCO-activiteiten kunnen worden benut.

Tegen deze achtergrond zijn de belangrijkste maatregelen voor het opschalen van de markt voor energie-efficiëntiediensten en ESCO-financiering:

— **gebruikmaken van Europese en nationale overheidssteun om de markt voor ESCO's te ontwikkelen door de financiering van ESCO's en special purpose vehicles voor energie-efficiëntie te vergemakkelijken.** Gebruikmaken van garantiefondsen voor EPC, herfinancieringsfaciliteiten en factoringregelingen van ESCO's met als doel het risicodragend vermogen van ESCO's te ondersteunen, de risico's van hun bestaande activiteiten te beperken en hun financieringspotentieel en marktpenetratie te vergroten;

— **bevorderen van de rol van ESCO's en nieuwe contractvormen, zoals "energie als dienst" en EPC, als pijler van het nationale energie-efficiëntiebeleid.** Deze bedrijfsmodellen hebben een aanzienlijk potentieel om de initiële investeringskosten voor maatregelen op het gebied van energie-efficiëntie en schone elektrificatietechnologieën aan te pakken;

— **bevorderen van de actualisering van wetgevingskaders en openbare aanbestedingen om ESCO-financiering en EPC expliciet te erkennen en te vergemakkelijken.** Erkennen van "energie als dienst" en EPC als het belangrijkste bedrijfsmodel om particuliere marktdeelnemers aan te trekken om energiebesparingen te gelde te maken als verhandelbaar product;

— **ontwikkelen van partnerschappen tussen technologieleveranciers, energiedistributeurs, energiedienstenbedrijven en financiële instellingen** om duurzame en efficiënte energieoplossingen, vraagresponsmechanismen en flexibiliteit van energiesystemen te bevorderen. Deze samenwerkingen kunnen leiden tot een alomvattend aanbod waarin energie-efficiënte technologieën, zoals warmtepompen, worden geïntegreerd met distributienetwerken en -diensten;

— **ondersteunen van de uitrol van geavanceerde meterinfrastructuur,** waaronder slimme netwerken en energienetwerken die automatisch energiestromen kunnen monitoren en zich kunnen aanpassen aan veranderingen in energievraag en -aanbod. Het koppelen van slimme meters aan slimme netwerken kan consumenten en leveranciers informatie in real time verschaffen over energieverbruik.

3.4. **Aanbeveling 10: overheidsgaranties en andere risicobeperkingsinstrumenten inzetten die de toegang tot particuliere financiering voor energie-efficiëntie kunnen vergroten**

Voor marktsegmenten zoals huishoudens en kmo's met een laag inkomen wordt de ontwikkeling van investeringen in energie-efficiëntie vaak belemmerd door hoge risico's en moeilijke toegang tot financiering. Particuliere financiering ondersteund door overheidsgaranties of -leningen kan echter een effectief middel zijn om deze segmenten te bereiken. Risicobeperkingsinstrumenten, zoals overheidsgaranties, duurzaam gebruik van subsidies en normalisatie, kunnen het risico op wanbetaling verminderen en het vertrouwen in investeringen in energie-efficiëntie vergroten.

([31]) Het FinEERGo-DOM-project heeft het innovatieve Letse model van de faciliteit voor energie-efficiëntie van gebouwen (LABEEF) aangepast en uitgevoerd in Polen, Oostenrijk, Roemenië, Slowakije en Bulgarije. Het project heeft uitgebreide, grondige renovaties in de gebouwensector mogelijk gemaakt door gebruik te maken van een prestatiecontractmodel waarmee besparingen werden gegarandeerd en de capaciteiten van ESCO's werden benut. Het innovatieve financiële model omvatte de toepassing van de EPC-benadering, waardoor gebouweigenaren geen kapitaal meer vooraf hoefden te investeren, renovatieprojecten financieel haalbaar werden en de liquiditeit van ESCO's werd verbeterd. Voor meer informatie: https://fineergodom.eu.

Overheidsgaranties kunnen investeringen in energie-efficiëntie stimuleren door de risico's van projecten voor kredietverstrekkers en investeerders te beperken. Zij kunnen de kredietwaardigheid van huiseigenaren en ondernemingen vergroten, nationale programma's aanvullen en de toegang tot particuliere medefinanciering vergemakkelijken. Overheidsgaranties kunnen ook de investeringskosten geheel of gedeeltelijk dekken in gevallen waarin de verwachte energiebesparingen niet worden gerealiseerd, er uitvoeringsproblemen zijn of de kredietnemer in gebreke blijft. Daarnaast kunnen zij lage tot nulrentetarieven voor leningen voor energie-efficiëntie en de samenvoeging en standaardisering van kleinere projecten ondersteunen, waardoor herfinanciering, securitisatie en deelname aan de secundaire markt worden vergemakkelijkt. Bovendien kunnen zij de invoering ondersteunen van innovatieve financieringsregelingen voor energie-efficiëntie die gemakkelijker particulier kapitaal kunnen aantrekken, door middel van middelen zoals ESCO-deelname, financiering via de voorheffing en financiering via de energierekening. Innovatieve financieringsoplossingen vereisen vaak overheidsgaranties, niet alleen om de investeringsrisico's te verminderen, maar ook om het vertrouwen van particulieren en particuliere ondernemingen in innovatievere benaderingen ter ondersteuning van energie-efficiëntie te vergroten.

Ook transactiefacilitatoren, zoals **technische bijstand** en **andere aankoopgroeperingen van energie-efficiëntieprojecten**, zijn belangrijke risicobeperkingsinstrumenten. Door de ontwikkeling van pijplijnen voor energie-efficiëntieprojecten te ondersteunen middels gestandaardiseerde beoordelingen, praktijken en procedures, creëren de diensten voor technische bijstand en aankoopgroeperingen van projecten marktpraktijken en wekken zij vertrouwen bij particuliere investeerders. Risicobeperkingsinstrumenten en transactiefacilitatoren worden als bijzonder belangrijk beschouwd op opkomende markten vanwege de hoge waargenomen risico's, het gebrek aan vertrouwdheid binnen financiële instellingen en het gebrek aan ontwikkelingscapaciteit binnen de energie-efficiëntiesector. Daarnaast is een duidelijk marktsignaal van nationale overheden om prioriteit te geven aan investeringen in energie-efficiëntie een ander krachtig risicobeperkingsinstrument, dat een langetermijnperspectief biedt en vertrouwen wekt bij particuliere en institutionele investeerders.

Tegen deze achtergrond zijn de belangrijkste maatregelen ter ondersteuning van de ontwikkeling van risicobeperkende instrumenten en openbare garantieregelingen voor energie-efficiëntie:

— **instellen van op de lange termijn gerichte overheidsgarantiefaciliteiten voor leningen en diensten voor energie-efficiëntie.** Dergelijke faciliteiten moeten worden ingezet als specifieke kredietlijnen en fondsen in nationale organisaties die verantwoordelijk zijn voor kapitaalinvesteringen, met inbegrip van nationale stimuleringsbanken en nationale energie-efficiëntiefondsen, indien deze bestaan. Overheidsgaranties kunnen worden ingezet als aanvulling op nationale programma's en overheidsstimulansen voor energie-efficiëntie om de toegang tot particulier kapitaal te verbeteren of leningen van handelsbanken te bevorderen;

— **in kaart brengen van landspecifieke risico's en moeilijkheden bij de toegang tot financiering voor marktdeelnemers**, zoals huishoudens en kmo's met een laag inkomen. Energie-efficiëntiebeleidsmaatregelen die specifiek gericht zijn op bijvoorbeeld huishoudens met een laag inkomen hebben positieve sociale gevolgen en kunnen meerdere voordelen opleveren. Het gaat onder meer om energieaudits gebundeld met financiële instrumenten bestaande uit leningen en subsidies voor de renovatie van gebouwen, of specifieke bewustmakingscampagnes op basis van een beter inzicht in de mogelijkheden voor energie-efficiëntie en de kosten en baten daarvan;

— **gebruikmaken van overheidsgaranties om de ontwikkeling van innovatieve financieringsregelingen voor energie-efficiëntie te ondersteunen, met inbegrip van financieringsmogelijkheden via energie-efficiëntie als dienst.** Energieprestatiegaranties kunnen bijvoorbeeld meer ESCO-bedrijven aantrekken, hun schaalbaarheid op de markt vergroten, hen in staat stellen nieuwe markten aan te boren en de snelle start van de markt voor energiediensten in de woningsector ondersteunen.

3.5. Aanbeveling 11: herfinancieringsmogelijkheden bevorderen en de ontwikkeling van een secundaire markt voor energie-efficiëntie stimuleren

Het faciliteren van de ontwikkeling van de secundaire markt voor energie-efficiëntie, bijvoorbeeld via groene obligaties ([32]), kan het aantal energie-efficiëntieprojecten verhogen en de beschikbaarheid van kapitaal voor particuliere investeerders in energie-efficiëntie aanzienlijk verbeteren. Groene obligaties worden voornamelijk uitgegeven voor energieactiva, waaronder energie-efficiëntie. De energie-efficiëntiesector omvat nieuwe en gerenoveerde gebouwen, energieopslag, stadsverwarming, slimme netwerken, apparaten en producten. De uitgifte van groene obligaties zorgt voor een uitgebreide en aanzienlijke pool van investeringsfinanciering, een hoog hefboomeffect, vereist geen overheidsfinanciering en geeft een sterk signaal af aan de markt. Hiermee kunnen nieuwe investeerders worden aangetrokken en kan worden benadrukt dat er meer aandacht moet worden besteed aan drempels voor energie-efficiëntie en portefeuilles voor grondige renovaties van gebouwen.

([32]) Groene obligaties zijn een soort schuldbewijzen die worden uitgegeven door publieke of particuliere instellingen voor hun eigen financiering, waarbij zij zich ertoe verbinden de verkregen middelen te gebruiken voor een milieuproject of een project dat verband houdt met de aanpak van klimaatverandering. Zie voorbeelden in het "Report on the evolution of financing practices for energy efficiency in buildings, SME's and in industry" van de EEFIG van 2022, https://op.europa.eu/publication-detail/-/publication/a3032517-c761-11ec-b6f4-01aa75ed71a1.

De Commissie heeft op 22 november 2023 een **verordening betreffende een vrijwillige Europese norm voor groene obligaties** (EUGBS) vastgesteld ([33]). De uitgifte van groene obligaties volgens de nieuwe norm vereist volledige naleving van de EU-taxonomiecriteria voor de activa die met een groene obligatie worden gefinancierd.

De ontwikkeling van een secundaire markt voor energie-efficiëntie wordt vaak gekoppeld aan de oprichting van aankoopgroeperingen van projecten, herfinanciering van energie-efficiëntie en forfaiteringsfaciliteiten. Herfinanciering voor energie-efficiëntie houdt in dat de rechten op de vorderingen uit energiebesparingen (kostenbesparingen) en/of verwachte terugbetalingen van investeringen in energie-efficiëntie worden overgedragen aan financiële instellingen of institutionele investeerders. In het kader van ESCO-financiering en EPC kunnen ESCO's of de oorspronkelijke kredietverstrekker rechten op toekomstige betalingen uit hoofde van EPC overdragen, waardoor ESCO's kapitaalinjecties en liquiditeit kunnen ontvangen om hun activiteiten uit te breiden. ESCO's en financiële instellingen gaan vaak speciale partnerschappen aan om vorderingen uit EPC te bundelen in speciale groene obligaties. Er zijn super-ESCO's ontstaan die projectbundeling bevorderen en fungeren als tussenpersonen tussen ESCO's en institutionele investeerders. In het kader van leningen en hypotheken voor energie-efficiëntie bundelen financiële instellingen doorgaans bestaande schulden die verband houden met leningen en hypotheken voor energie-efficiëntie in groene obligaties, die vervolgens op de secundaire markt worden geplaatst. De oprichting van faciliteiten voor forfaiteren en herfinancieren kan worden ondersteund door nationale autoriteiten en overheidsinterventie, bijvoorbeeld door faciliteiten op te zetten die de samenvoeging van projecten van verschillende kredietverstrekkers bevorderen. Het UCI-securitisatiefonds ([34]) in Spanje en Portugal is een voorbeeld van een dergelijk samenwerkingsinitiatief.

Tegen deze achtergrond zijn de belangrijkste maatregelen voor de lidstaten:

— **stimuleren en ondersteunen van de ontwikkeling van de markt voor groene obligaties** in hun nationale context, met inbegrip van de uitgifte van nationale en regionale groene obligaties, het bevorderen van het gebruik van de vrijwillige Europese norm voor groene obligaties en/of het vaststellen van specifieke normen die tegemoetkomen aan de specifieke kenmerken en behoeften van hun markt;

— **totstandbrengen van specifieke dialogen met financiële instellingen** om de verzameling en uitwisseling van beste praktijken inzake de ontwikkeling van groene obligaties voor energie-efficiëntie te vergemakkelijken, alsook uitwisselingen over de wijze waarop de ontwikkeling van een secundaire markt voor investeringen in energie-efficiëntie kan worden bevorderd;

— **ondersteunen van de oprichting van specifieke herfinancieringsfaciliteiten voor energie-efficiëntie**, met inbegrip van factoringregelingen voor EPC en de oprichting van super-ESCO's, en securitisatiefondsen voor energie-efficiëntie als samenwerkingsinitiatieven tussen stimuleringsbanken en particuliere financiële instellingen.

3.6. Aanbeveling 12: gegevensverzameling over energie-efficiëntie verbeteren, waaronder over de financiële prestaties van investeringen in energie-efficiëntie, en maatregelen ondersteunen voor het monitoren en verifiëren van energiebesparingen

Uitgebreide en systematische tracering van gegevens over investeringen in energie-efficiëntie blijft een uitdaging. Verbetering van de rapportagesystemen, gebundeld met monitoring en benchmarking van energie- en financiële prestaties, kan de financiële behandeling van energie-efficiëntie verbeteren.

Harmonisatie en vereenvoudiging van de monitoring- en verificatiepraktijken voor energiebesparingen in alle lidstaten en bij financiële investeerders kan de transactiekosten verlagen, vertrouwen opbouwen in de financiële prestatie van investeringen in energie-efficiëntie, marktintegratie voor energie-efficiëntiediensten bevorderen en het vertrouwen in de monetaire waarde van energiebesparingen en de verhandelbaarheid ervan vergroten.

([33]) Verordening (EU) 2023/2631 van het Europees Parlement en de Raad van 22 november 2023 betreffende Europese groene obligaties en optionele openbaarmakingen voor obligaties die als ecologisch duurzame obligaties op de markt worden gebracht en voor aan duurzaamheid gekoppelde obligaties (PB L, 2023/2631, 30.11.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2631/oj).

([34]) Het RMBS Green Prado XI Securitisation Fund is een samenwerkingsinitiatief waarbij de EIB, het Instituto de Crédito Oficial (ICO) en de Unión de Créditos Inmobiliarios (UCI) betrokken zijn om woninghypotheken uit Spanje en Portugal te securitiseren. Het bevordert energie-efficiënte woningbouwprojecten in Spanje en Portugal door hypotheken op woningen te bundelen in een gesecuritiseerde portefeuille. Het Securitisatiefonds bundelt activa (hypotheken op woningen in het UCI-fonds) om investeringsportefeuilles te creëren die aantrekkelijk zijn voor institutionele investeerders. Voor meer informatie: https://www.eib.org/en/press/all/2023-165-eib-group-and-ico-invest-in-uci-securitisation-fund-for-renovating-and-building-residential-homes-using-sustainable-criteria-in-spain-and-portugal.

In artikel 8 van en bijlage V bij de richtlijn energie-efficiëntie zijn gemeenschappelijke criteria vastgesteld voor maatregelen voor de verificatie en controle van energiebesparing om aan de jaarlijkse verplichtingen inzake energiebesparing te voldoen. Daarnaast kunnen financiële instellingen en investeerders Europese en internationale normen ([35]) gebruiken om de energiebesparingsprestaties van hun leningstransacties te meten en te verifiëren.

Tegen deze achtergrond zijn de belangrijkste maatregelen ter verbetering van de gegevensverzameling en -analyse en ter bevordering van de harmonisatie van monitoring- en verificatiemaatregelen:

— **ondersteunen van de harmonisatie, standaardisering en vereenvoudiging van maatregelen voor de monitoring en verificatie van energiebesparingen in alle lidstaten en economische sectoren.** De monitoring en verificatie van energiebesparingen moet eenvoudiger en geharmoniseerd worden voor alle marktdeelnemers, van ESCO's die verantwoordelijk zijn voor het waarborgen van de energieprestatie van de investeringen tot financiële instellingen die verantwoordelijk zijn voor het nakomen van hun openbaarmakingsverplichtingen en die mogelijk geïnteresseerd zijn in het verhandelen van de investeringsvorderingen op de secundaire markt. Belemmeringen zoals verschillende en/of te complexe berekeningsmethoden in de lidstaten en economische sectoren moeten worden aangepakt door grensoverschrijdende harmonisatie te bevorderen als onderdeel van de samenwerking tussen de lidstaten in gemeenschappelijke EU-fora voor energie-efficiëntie, zoals de gecoördineerde acties of deskundigengroepen inzake de richtlijn energie-efficiëntie en de richtlijn energieprestatie van gebouwen. De vaststelling van nationale energiebesparingsregelingen (verplichtingsregeling voor energieleveranciers, energiebesparingsdoelstellingen voor grote energie-intensieve bedrijven) kan de standaardisering van in aanmerking komende energie-efficiëntieoplossingen en meet- en verificatieprocedures voor energiebesparing vergemakkelijken;

— **het toepassen van internationale normen bevorderen** als risicobeperkingsinstrumenten bij het beoordelen en meten van de energie- en milieuvoordelen en nevenvoordelen van energie-efficiëntieprojecten. De toepassing van en verwijzing naar internationale normen, bv. in de duediligence- en verzekeringstechnische procedures van financiële instellingen, kan transparantie en vergelijkbaarheid van verschillende opties mogelijk maken en het belang van rapportage en openbaarmaking vergroten.

([35]) Voorbeelden van normen die door de Europese normalisatieorganisatie zijn ontwikkeld en die relevant zijn voor de gebouwensector en de industrie, zijn onder meer: Energieaudits (EN 16247), Energieprestatie van gebouwen (EN ISO 52000-familie van normen), Energie- en milieubeheersystemen (EN ISO 50001 en EN ISO 14001), Energie-efficiëntiediensten en gerelateerde meervoudige voordelen/nevenvoordelen (EN 15900), Energieprestatiecontracten (EN 17669) en Waardering van energiegerelateerde investeringen (EN 17463).